

Mūsų kariuomenės bei krašto gynimo organizavimo ir kovų dėl Lietuvos Nepriklausomybės svarbesnieji įvykiai prieš 10 metų.

1919 m. balandžio mėn.

3 d. iš inžinerijos bataliono išskiriama auto kuopa.

„ „ Pradėta formuoti armijos veterinarijos ligoninė.

„ „ Žuvo nuo piktadario rankos ant Obelės upės tilto Kėdainių komendantūros sargybinis savanoris Dabkus. Palaidotas Kėdainių kapinėse.

4 d. Sudaromi karo teismai prie 1 pėst. pulko, 2 pėst. pulko, Kauno komendantūros, atskiro bataliono, Šiaulių komendantūros ir Seinų komendantūros.

„ „ Lietuvių kariuomenė išmušė iš Žaslių bolševikus ir juos nuvijo iki Vievio. Vievy bolševikai susirėmė su vietos gyventojais, nes norėjo juos priversti eiti apkasų kasti.

Per kautynes mūsų kariuomenė paėmė 50 bolševikų nelaisvėn ir daug karo grobio.

4 d. Nuo ryto 1 pėst. pulkas kaunasi su bolševikais ties Daugais. 5 val. 30 min. 1 pėst. pulko dalys įeina į Daugų miestelį. Kitos pulko dalys bolševikus stumia tolyn į rytus.

„ „ Ukmergės fronte mūsų žvalgai pasiekė Taurėnus.

„ „ Panevėžio fronte bolševikai vėl paima Panevėžį.

6 d. Pušaloto partizanų kuopa, veikianti Joniškėlio apylinkėje prieš bolševikus, pavadinama atskiru partizanų batalionu (Joniškėlio).

„ „ Vokiečių dalys išmuša bolševikus iš Varėnos.

Gyvulių globojimas — žmogaus pareiga.

(„Gyvuliams globoti dr-jos“ atsišaukimas)

Lietuvoje turime daug draugijų, skirtų sportui, pasilinksminimams, materialiai pašalpai ir t. t., žodžiu, kurių tikslas yra grynai materialistinis ir egoistinis. Nuo jų žymiai skiriasi viena draugija, kurios uždavinys yra tik etiškas — tai „gyvuliams globoti draugija.“

Visuose kultūriniuose kraštuose minima draugija veikia kuo geriausiai, vyriausybės šelpia ją, neaprežia jos iniciatyvos, visuomenė remia ją savo susidomėjimu ir simpatija. Pas mus yra, deja, kitaip: visuomenė jokio supratimo apie tą darbą neturi, mūsų žmonės žiūri į gyvulius, kaip į daiktą, kuris reikia tik išnaudoti: — žiauriai gyvuliai vežami į turgus, žiauriai surišami, varydami raguočius piauti į miestus, riša ragus prie kojų, kankindami ir mušdami nelaimingus padarus, miesto ir kaimo vaikai niekieno nemokomi kankina šunes ir kates, vienu žodžiu, gauname slegiantį vaizdą. Tik visai maža karštos širdies žmonių saujelė aukštai laiko vėliavą, ant kurios skaitome tikrai krikščioniškus žodžius, palaiminti, kurie ir gyvuliams pasigailėjimo turi.“

Kadangi „gyvulių globoje“ glūdi stipri moralė mintis, kuri niekuomet negali išnykti, tai noriu keletą žodžių tarti apie gyvulių globojimo esmę.

Kas tai yra gyvulių globojimas?

Tas žodis kuo plačiausiai apima visas priemones gyvulių ugdymui palaikyti, būtent: tikslus šėrimas, valymas, apsaugojimas nuo persunkaus darbo, kankinimo ir žiauraus elgesio, reikiant neskaudingas jų panaikinimas; toliau, mažų paukščių apsauga, stirnų, žuikių ir kitų laukinių žvėrių ir paukštelių šėrimas žiemos laikų, kaip visur Anglijoje ir Vokietijoje praktikuojama, — o galop „gyvulių globojimas“ stengiasi iškovoti gyvuliams teises būti žmogaus apsaugojamais nuo žmogaus.

Gyvuliai yra to paties tėvo padarai, kuris leido ir žmones, jie nėra bet kokie daiktai, su kuriais galima savavališkai elgtis. Taigi „gyvulių globojimas“ yra dvasios

ir pajutimo reikalas. Vidaus balsas ragina mus ne tikrai savo artimam, bet taip pat mūsų nebyliam draugui, gyvuliui, paramos suteikti. Mūsų širdis, mūsų gailingumas ir mūsų užuojauta versta verčia mus religijos reikalaujamą artimo meilę pernešti ir ant gyvulių, nes visas sutvarkymas tai vienas artimas, tarp savęs surištas, kūnas. Šita mintis yra svarbi jaunuomenei auklėti priemonė ir brangus kultūros gėris, apie tai žino kiekvienas tikras jaunuomenės auklėtojas. Teismo sprendimai aiškiai mums rodo, kad visi prieš viešą moralę nusikaltėliai ir žmogžudžiai buvo savo jaunystėje gyvulių kankintojai.

Gyvuliams globoti draugijų nariais, draugais ir padėjėjais turėtų būti visi tie, kuriems rūpi liaudies moralinis stovis, būtent: mokytojai, dvasininkai, valdininkai, gydytojai ir ūkininkai. Savo pamokinimais, pamokslais ir patarimais jie turėtų apšviesti biaučius tamsių ir storžieviškų žmonių instinktus. Karo vaisiai yra mūsų žmonių, ypačiai jaunuomenės, storžieviškumas ir stačiokiškumas. Jeigu dvasininkai ir mokytojai bažnyčioje ir mokyklose neužprotuos prieš žiaurumą ir gyvulių kankinimą, tai iš jaunų gyvulių kankintojų ir žudytojų pasirodys ilgainiui ištisa eilė nusikaltėlių ir žmogžudžių.

Budizmas griežtai reikalauja iš savo pasekėjų gero su gyvuliais elgimosi, o mes, krikščionys, argi turėtume pasiduoti, kad mus pralenktų kilnūs stabmeldžiai? „Visas sutvėrimas drauge su mumis išsiūlgsta ir tužijosi dar visados“, rašo Šv. Povilas Rom.

Gyvuliams padėti vargingoj jų būklėj, padėti jiems visuose jų kentėjimuose ir ginti juos nuo nežmoniško elgimosi — šita mintis turi perimti taip pat, kaip artimo ir tėvynės meilė, visus tautos sluoksnius, o „gyvuliams globoti draugijos“, steigiamos visur ant tarptikybinių ir neopolitinių pagrindo, turi tapti „liaudies draugijomis“, prie kurių priklausyti turėtų sau garbę laikyti kiekvienas tikras gyvulių savininkas ir gyvulių mylėtojas.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XI metai.

Kaunas, 1929 m. balandžio 18 d.

Nr. 15 (515)

Kariuomenė ir Šaulių Sąjunga.

Beveik visoje Europoje po didžiojo karo susidarė tam tikros organizacijos iš civilių gyventojų, kurios rūpinasi krašto gynimo reikalais nuo išorinių ir vidaus priešų.

Įvairiose valstybėse įvairiai tos organizacijos yra pasivadinusios, bet bendras jų tikslas toks pat, kaip mūsų šaulių sąjungos (su kai kuriais nežymiais skirtumais), būtent: ruošti piliečius krašto gynimo reikalams, kad jie būtų tinkamai pasirengę kaip ginklu rankoje sutikti kiekvieną priešą, taip ir kultūriškai sąmonėtų; kad visi būtų ištikimi savo tėvynės sūnūs, suprastų bendrus valstybės gerovės pagrindus, kovotų už savo teises ir už visos valstybės neliečiamybės idealą.

Mūsų Šaulių Sąjunga nepriklauso jokiai partijai ir griežtai laikosi nepartinio nusistatymo, bet grynai valstybinio, tautinio ir remiasi tik valstybės konstitucija ir jos įstatymais, nesikišdama nė į kokį vidaus ar išorinį sutvarkymo būdą, jei tas sutvarkymas nekenkia valstybės gerovei ir jos laisvei. Apie mūsų Šaulių Sąjungos naudingumą ir nuveiktus darbus netenka nė kalbėti. Manau, kiekvienas Lietuvos pilietis gana gerai pažįsta, jei ne kariniu atžvilgiu, tai tautiniu ir kultūriniu veikimu.

Čia ypatingai noriu priminti, kad Šaulių Sąjunga turi gana didelės reikšmės mūsų kariuomenei. Susibūre

joje jaunuoliai, kurie dar nėra tarnavę kariuomenėje, čia gauna pirmąjį supratimą apie karą, ginklus, rikiuotę, sušitvarkymo būdus ir t. t. Atėjus šaukimo laikui, dauguma esti pašaukti karinei prievolei atlikti. Rodos, čia nieko ypatingo, kas verstų į tai atkreipti dėmesio, bet pažvelkime arčiau. Tie naujokai, kurie prieš kariuomenę buvo šauliai, iš pat pradžių mokymo metų pralenkia kitus kareivius kuopose karišku sumanumu. Jie daug greičiau įgauna bendro supratimo, greičiau išmoksta rikiuotės, statutų, nes jiems tos pamokos ne naujiena: tenka tik pagilinti ir papildyti naujomis žiniomis.

Aš pats buvau prieš kariuomenę ketverius metus šaulys ir jaučiu, kiek naudos davė man toji organizacija. Atėjus kariuomenei, radau tokių pat šaulių. Renkant kareivius į mokomą kuopą, daugelis bijosi ir ieško priemonių, kad nepakliūtų. O buvę šauliai — priešingai, ne tik eina skiriami, bet net siūlosi patys, nes jie jau yra supratę kariško mokslo svarbą ir trokšta įgyti daugiau žinių, kad galėtų vėliau, atsargoj būdami, padėti savo broliams šauliams jų darbe.

Pažymėtina, kad tie kareiviai, kurie buvo šauliai, nors būtų ir silpnosnio išsilavinimo, bet pamokose, rikiuotėje ir bendrai visame mokyme greičiau susivokia



Pavasario potvynis.

Pavasarinis
Biblioteka

kariškuose dalykuose ir dažniausiai esti pirmieji mokiniai.

Taigi, iš to, manau, bus aišku, kad šaulių prieškarinis apmokymas duoda nemaža naudos kariuomenei: viena, tie vyrai lengviau pasiduoda apmokomi, antra, greičiau patenka į mokomas kuopas, ir kariuomenė susilaukia instruktorių geriau suprantančių karišką mokslą.

Bet neužtenka to, kad tik iki kariuomenės būtų šauliai, — priešingai, po kariuomenės dar labiau mes turime būti šauliais. Svarbu, kad įgytos kariuomenėje žinios nebūtų pamirštos, bet nuolat stiprinamos šaulių tarpe.

Kiekvienas karys, grįžęs į atsargą, po kokių keturių penkerių metų visai mažai težinos iš kariško mokslo, bet šaulių tarpe, gerai sutvarkytame būryje, priešingai,

neužmirš, ką buvo išmokęs, antra, dar kai ką pagilins. Nors šaulių tarpe vidaus, įgulos ir drausmės statutai nekartojami, nes ten turi tos rūšies savo statutus, bet už tai atsarginiai gali visados eiti drauge su gyvenimu, žinoti tų dienų kiekvieną naują karo meno rūšį ar būdą ir pasiekti daugiau bendro išsilavinimo karo ir kultūros srityje.

Jeigu visi kariai, grįžę atsargon, stotų į Šaulių Sąjungą, valstybei nauda būtų aiški. Pašauktieji iš atsargos į kariuomenės eiles nebūtų atpratę nuo ginklo ir veiktų daug sumaniau, tiksliau, negu tie, kurie penkerius ar dešimt metų rankose neturėjo ginklo, nesuipažino su naujomis kautynių formomis. Aišku, iš tokių karių daug mažiau galima tikėtis, negu iš tų, kurie visą laiką žengia su dabartimi.

Jaun. psk. J. Kasperavičius.

Verguvėj.

Liūdnas garsas ėjo nuo parapijos bažnyčios varpo, kuris šaukė parapijonis į bažnyčią.

Parapijos miestely knibždėte knibždėjo „halercikų“ (lenkų), kurie nepadoriai šūkavo. Žmonės rinkosi į bažnyčią iš visų pusių, kurios lydėjo šnairūs pavergėjų žvilgsnis.

Vargas tam, kuris tarp jų pakliūva... Žilagalvio senelio ir tai nepraleisdavo neišniekinę: pagonu—lietuviu išvadina, o kai kuriem tyčia iškerda žilų plaukų ir paleidžia. Mergelei nė nesirodyk... Žydas greit iš pirkios į pirkia bėga, bijodamas, kad nesučiuptų ir nenupiautų barzdos, nes žydams daugiausia tai buvo daroma. Ten, žiūrėk, jaunuolį už krūtinės tąs už tai, kad lietuviškai kalbėjo. Jų manymu, jis, lietuviškai kalbėdamas, užgauna lenkų vardą.

Arkliai ir tie nuo jų nukentėjo. Mat, jie buvo labai poniški! Panorėjo koks „halercikas“ kiaušinių, užėina pas ūkininką ir jo reikalavimu privalo ūkininkas mesti svarbų darbą ir vežti jį „kiaušiniuoti“. Arba panorėjo šokti:

„Vežk, chame, mus į vakarušką!“

„Nejaučiu aš dabar tokio sunkumo, kokį turėjau būdamas „Krakove“. Taip rašė lenkas savo namiškiams į Varšuvą. „Litvinai mūs rankose ir tenkina mus viskuo. Greit pas juos lietuviškumas išnyks ir bus visur lenkiška karalystė...“ — baigdamas pabrėžė.

Ilgai kankino žmones tamsios dienos, bet toliau kentėti negalėjo. Slaptai, viens per kitą susitarė, išrinko delegaciją, kurios tikslas buvo: prašyti lenkų vyresnybės, kad jų kareiviai taip žiauriai nekankintų ir netrukdytų ūkio darbų.

Nuvyko. Po kiek laiko atvyko įgaliotas poručnikas ištirti žmonių būvį. Mokėjo jis klausinėti...! O po jo išvykimo žmonės dar didesnę vargą turėjo. Vargas tam, kuris skundėsi dėl sunkumo. Kiekvieną kartą kumštį matė nuo tų pačių viešpačių. Už poros dienų buvo išdalinta tūkstančiai brošiūrėlių, kuriose buvo prirašyta, kad Lietuva nieko neturi ir ji jokių būdu negali būti. „O Lenkija, mažai kas gali su ja susilyginti! Turi savo įvairių turtų, milijoninę armiją, ji nenuveikiama!“. Taip skambėdavo tose brošiūrėlėse.

Neviliojo žmonių tos garsios lenkų brošiūrėlės, bet noroms nenoroms privalėjo nors rankose pavartyti, kad tik nematytų keršto, kuris skaudžiai visiems įgriso.

Gal nieks tiek nenukentėjo, kiek tie žmonės, kurie lenkų buvo pavergti. Dar nuo didžiojo karo žaizdos nebuvo užgijusios ir vėl naujomis papildė.

Sunkios buvo dienos: rodos, nebebuvo nė vilties, kad nušvistų padangė. Bet nei Verguvės pančiai, skausmas, paniekinimas nė vieno lietuviuo nenuslopino, bet ugdė dar didesnę pasiryžimą.

„Kentėjau ne tiek, pakentėsiu dar... — tarė žilagalvis senelis, kuris buvo lenkų išniekintas, o jo balsas toli toli, kaip varpas, nuskambėjo.

„Kentėsime — laimėsime!“ Tūkstančiai jaunuolių pakartojo senelio žodžius. Ir visi kaip vienas, palikę savo darbus, jungėsi po viena tautiška vėliava ir su dideliu pasiryžimu išėjo į kovą su galingu slibinu.

Pajuto milijoninė lenkų armija, kad sunku jai išsilaikyti prieš mažą, bet vieningą lietuvių jėgą. Ir nors visai išniekino garbingą šalį, tačiau, gavę smūgį, nenoroms pripažino: „Niepodległa Litwa!“ (Nepriklausoma Lietuva).

* * *

Skardus parapijos bažnyčios varpo garsas plaukė per girias. Gamta, kaip po audros, buvo rami, kurioje klestėjo laisvas žmonijos gyvenimas. Parapijonys rinkosi iš visų pusių pagerbti savanorius—išvaduotojus iš verguvės pančių. Nieks daugiau neniekino jų.

Metūgis.



Pavasaris bunda...

Kuris kovos lauke jaus baimės mirtį, jo kaktoje išdeginkit žodį „baimė“, ir jis verks prie karžygio pėdų.

Taktikos uždaviniai.

Be kitko, š. m. 11-me „Kario“ numeryje paskelbtomis sąlygomis kviečiami prisidėti su atsakymais taip pat p. p. atsargos leitenantai, Karo Mokyklos kariūnai ir aspirantai.

„Kario“ redakcija.

2 taktikos uždavinys.

Iš 1-jo į 2-ą birželio naktis Raudonių dvaro rajone praslinko visai ramiai. Neįvyko nesusipratimų nei su ulonu G e l d a, nei su šauliu K u o s a, o taip pat nakties metu nepalėkė nepastebėti mūsų vyrų juodųjų aviatoriai.

Švintant galvotrūkiais išsinešdino iš Kiškių apylinkės dar keletas važiuotų ir pėsčiųjų bėglių: tai buvo daugumoje seniai ir moterys su vaikais, manta ir gyvuliais. Tremtinius lydėjo ir tvarkė keletas milicininkų ir vietos šaulių. Kadangi piliečius įspėjo, kad, didžiuoju keliu jiems važiuojant, gali juodųjų aviatoriai bombomis juos pavaišinti, tai vargšai žmonės skubinos į Viikus šunkeliais.

1-ji kuopa tebesaugojo bataliono ramumą... Tik gerai įgudusi akis apie pusiau ketvirtą ryto galėjo pastebėti bataliono viduje kažkokį nepaprastą judėjimą. Iki 4 valandos bataliono užpakalis gerokai sujudo, pasirodė net pirmieji, žemai lekią, juodųjų lėktuvai. Kulkosvaidžių ugnimi juos prispyrė mūsų iškilti aukštin, o vienas jų, netikėtai parodęs savo baltairaudonus langučius, kažkur už Raudonių į šiaurę nukrito. Ar jį nudobė mūsų bataliono kulkosvaidžiai, ar tolimieji priešaviaciniai pabūklai — sunku buvo spręsti.

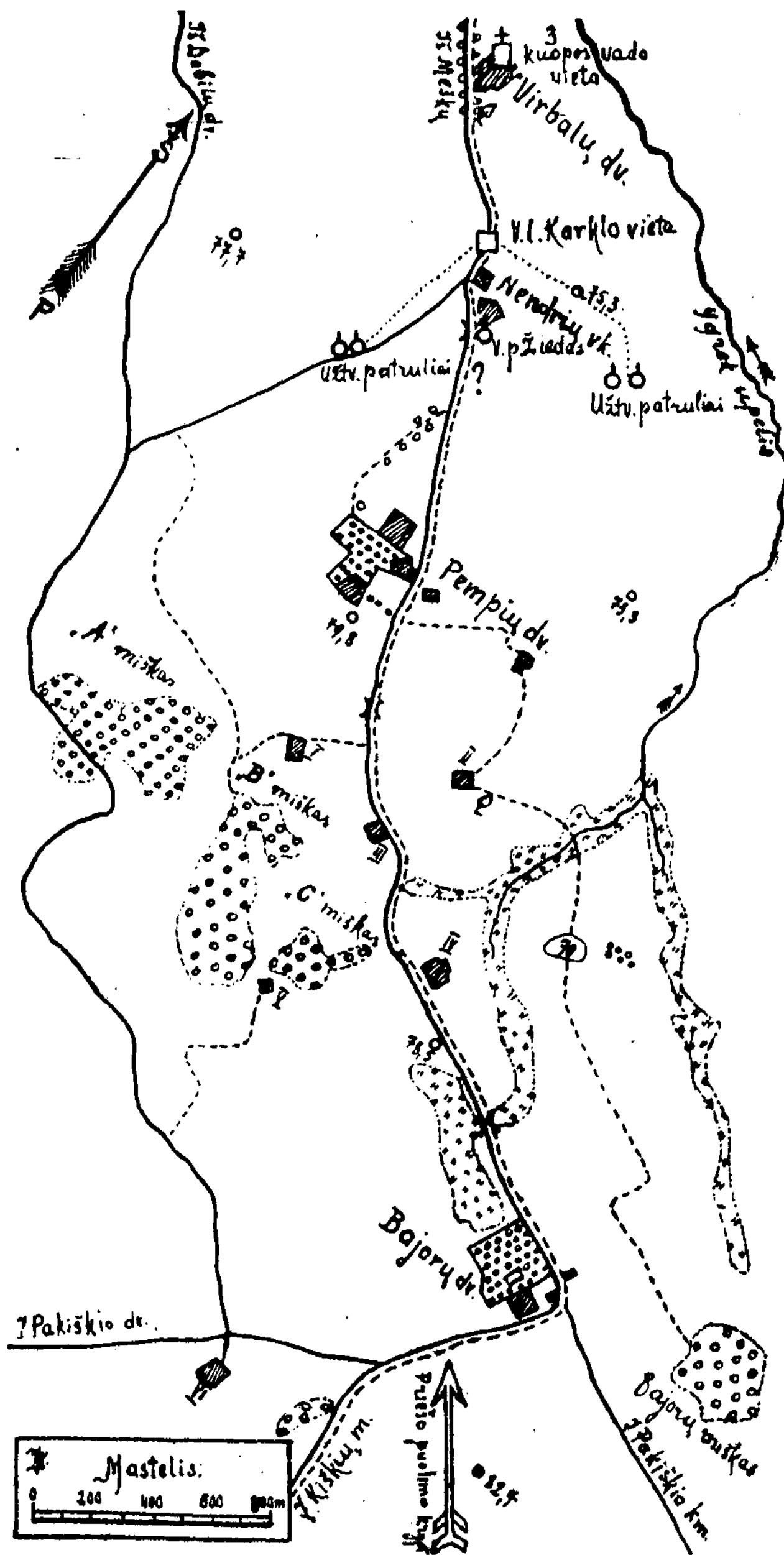
Visi v. p. R a n k o s vyrai stovėjo savo vietose, įbedę akis tolyn ir veik nepajuto, kai, laikrodžių rodyklėms 4-tą pračiuožus, į Virbalų dvarą rinkosi 3-ji bataliono kuopa. Poniškame darže riogsojo pora sunkiųjų kulkosvaidžių, švaistėsi v. p. R a m š č i o pioneriai, minosvaidininkai, o dvaro rūmų prieangio lipinėje tarėsi barzduotas kuopos vadas su jaunu artilerijos karininku ir minosvaidžių būrio vadu. Apysenis šaulys K u o s a kažką pasakojo įbedusiam į žemėlapi akis kuopos vadui... Tačiau tokią gausybę žmonių, apie Virbalų dvarą susispietusių, vargu ar kas nors galėjo pastebėti, nes visi jie buvo išsislapstę ne tik po dvaro trobas, sodus, daržus, butus, javus, bet gulėjo ir po šalikelio medžiais, grioviuose ir t. t.

Apie pusiau penktą vadų pasitarimas, matyti, pasibaigė, ir iš rūmų pasipylė žmonės laukan. Kelyje į Kiškius taip pat sujudo: pro mūsų vyrų postus išėjo priekinis (o gal vyriausias) patrulis, R a n k o s pusbrolis, v. p. Ž i e d o vedinas*) ir atsargiai skirstėsi šoniniai patruliai... Bet kiek vėliau išėjo 3 kuopos visos 2-sai būrys: be abejo, priešakinėn žygio užtvaron. Pusiau šeštai besitartinant 3-ji kuopa užėmė štai kokią padėtį (žiūr. br. 1 nr)... Tuoju, žinoma, turėjo sukrusti, o gal užpakalyje jau ir krutėjo visa 1-ji kuopa... Dabar net 1 būrio eiliniui Bartkui, kuris stovėjo poste, aišku buvo, kad mes einame pirmyn...

Palikę mūsų vyrus rinktis, tur būt, irgi ties Virbalų dvaru, pasėksime dabar naują savo prietelių v. p. Ž i e d a. Bėgdamas iš Virbalų rūmų lipyne jis jau puikiai suprato savo uždavinį, o kadangi čia gimęs Kuosa gerai žinojo apylinkes, tai Žiedo žemėlapis ir kompasas atsidūrė kišenėje. Pasirodo Žiedo gerai įsidėmėta, kad jam teks eiti Kiškių kryptimi **priekinio**

*) Jį lydėjo šaulys Kuosa, kaip palydovas.

(vyriausio) patrulio viršininko pareigas. Tam tikslui jis gavo iš 3 kuopos 2-jo būrio dvi net grandis vyrų ir porą pionierių. L. k. grandį vedė j. p. Baura, o g. g. — j. p. Petras Sausis. Žiedui su tais žmonėmis buvo įsakyta ne vėliau kaip 6 v. 30 m. pasiekti aukštumą 82,7, kuri riogsojo į pietų rytus nuo Bajorų dvaro (žiūr. br. 1 nr.). Už Bajorų kokius 6 km. į pietus — Kiškių miestelyje stovi dar tas pats ulonų eskadrono vadas.



Br. 1 nr.

3 kuopos padėtis VI-2 d. 5 v. 30 min.

Paiškinimas:

- 1) I, II, III, IV, V, VI skaitmenimis pažymėtos naujakurlių trobos;
- 2) sausas, platus ir geras kelias;
- 3) — šunkelis;
- 4) takas;
- 5) Tuščios vietos apsėtos žiemkenčiais javais; Ygrek upelio krantai žaľuoja pievomis ir krūmokšniais;
- 6) ? prašo nurodyti v. p. Žiedo patrulų vietą.

Kuopos vadas, mat, kalbėjęs, kad šiandien rytą vargu ar mūsiškiai išlaikys perėjimus per Didžiąją upę, ir tiltas, matyti, per ją bus susprogdintas. Vadinasi, pradžioje reikės apytikriai sekti gal juodųjų raitelius, atsitiktinai gal susidurti su šarvuočiais, o gal tik pavakaryje teks laukti pėstininkų puolimo. Netolimame Žiedo užpakalyje eis priekinės uždvaros viršininkas 3-os kuopos 2-o būrio vadas v. l. Karklas su būriu, pionieriais ir keliais artilerininkų priekiniais sekėjais. Dar daugiau užpakalyje žygiuos patsai 3 kuopos vadas su jaunu artilerijos ryšio karininku, bent pora sunkiųjų kulkosvaidžių, pionierių pusbūrio didesne dalimi ir, rodos, net su minosvaidžiu. Kitaip sakant, Žiedas jautė, kad su savo žmonėmis jis sudaro bataliono akis ir pirštus. Skubaus ryšio ženklai buvo labai paprasti: šarvuočiai pasirodžius — patrulio branduolys staiga leidžia keletą šūvių; jei tektų susidurti su priešo raiteliais — Žiedas turi laiko pranešti ir per komandiruo-tą jam būrio vado pasiuntinį: kadangi patrulio vyrai stengsis juos čiupti, tai pranešimui laiko užteks. Juodųjų aviatorių jam teks tik saugotis, nes tuos ponus ir patsai būrio vadas pastebės. Vėjo ir kitokių dalykų sekėjų vietos buvo kažkur prie kuopos vado, vadina-si, Žiedui galva dėl jų neskaudėjo. Kas reikės daryti už Bajorų dvaro, Žiedas taip pat gerai žinojo... Dar kartą permetęs visa kas čia pasakyta, Žiedas jau padarė sprendimą ir savo žmones Virbalų kelio griovyje suradęs jį vykdė...

Diena rodėsi graži būsianti, o juodieji, savo vieno paukščio nustoje, trumpam, tarytum, aprimo...

Kas reikalinga atlikti.

Atsakymas V. Parodyti pagal pridėdamą čia brėžinį 1 nr. arba paaiškinti raštu kaip suskirstė v. p. Žiedas savo žmones, iš Virbalų dvaro išeinant, ir kaip jie žygiavo išėjus jam iš Nendrių vienkietio, t. y. kur buvo vyriausio patrulio branduolys, įvairūs patruliai, po kiek juose žmonių ir t. t. Girtina būtų, kad parašytumėte kokioje žygio tvarkoje ėjo tas branduolys?

Gatvės suskambo, aidai alėjos, —
Joja gusarai, švytri kardai,
Baltojo žirgo šaunus jojėjas
Dairos į mūrus — „Stokit čionai“.
Skamba pentinai, kėpės dulkėtos,
Mirga po kiemus. Žvengia žirgai...
Languose akys poroms pasėtos, —
Dairos, kur stoja, seka bailiai.
Baltos langinės, rodos kaselės,
Gelsvos, kaip auksas sniego plotmėj.
Skamba po rūmus skardus balselis,
Skamba ant laiptų, skamba aikštėj.
Daržas aguonų, rodos, marguoja.
Kardas palydi jųjų takus.



Brėž. 2 nr.

Vieta, iš kurios žygiavo v. p. Žiedas prieš link, nufotografuota žiemos metu. 1 strėlė rodo Meškų tiltą. 2 strėlė rodo kelią Kiškių miest. link. Į dešinę nuo 1 strėlės matytis Virbalų kluono galas.

Atsakymas VI. Kaip v. p. Žiedas išžvalgė Pempų dvarą? (čia nurodykite patrulių skaičių, žmonių juose kiekį ir žygio kryptį).

Atsakymas VII. Taip pat kaip buvo išžvalgyti B ir C miškeliai?

Atsakymas VIII. Kokioje tvarkoje išėjo v. p. Žiedo žmonės į skersinę liniją: VI naujakurio namiukas — Bajorų dv. pietų rytai — Bajorų miškas? (Geriausiai čia pasinaudoti brėžiniu).**)

Atsakymas IX. Kada nustojo sekti v. p. Rankos postai?

Atsakymas X. Jei v. l. Galvos būrys turėjo susirinkti Virbalų dvare, tai kada, kaip ir kur susirinko krūvon v. p. Rankos žmonės?

Pastaba. Galima atsakinėti į kiek nori klausimų, tačiau raštai turi būti „Kario“ redakcijoje ne vėliau kaip š. m. gegužės 16 dienos. Tas pat laikas skiriamas ir pasivėlavusiems (čia gali būti ir tie, kurie paminėti šio straipsnio pradžioje) atsakyti į keturis pirmojo taktikos uždavinio klausimus.

Ats. gen. št. pulk. ltn.
Zaskevičius.

***) Iš viso patartina: mažiau žodžių — daugiau brėžinių, bet jei kas negali — nieko nepapeši.

Gusarai atjojo.

Štai sutemoje jos raudonuoja...
Sode suskambo žingsnis žvangus.
Mėnuo tarp medžių juokias, vilioja,
Šlama nuo vėjo liepos, klevai
Sodo takelius slenka, skrajoja.
Baltos lelijos, rausvi žiedai.
Tyli pakrantė, Nemuno vilnys,
Lydi ir supa smuiko garsus.
Jos puikaus balso kloniai tie pilni...
Kartais palydi juokas sąldus...
Baltosios m'glos krantus nudraikė,
Smuikas nutilo, nėra žiedų.
Sodo takuose poras išvaikė...
Supas vėjelis klonių, kalnų.

L. D-nas.

Kunigas Jonas Jaskevičius.

Kunigas Jonas Jaskevičius gimė 1863 m. vasario mėn. 9 d. Tauragės apskr., Eržvilko parap., Džiūgų kaime, mažžemio ūkininko šeimoje.

Būdamas vikaru kunigavo Žemaitijoje: Kražiuose, Telšiuose, Sėdoje ir galop — Pasvalyje (Panevėžio apskr.). Nuo 1896 ligi 1918 m. — Pušaloto parapijos (Panevėžio apskr.) klebonas, o nuo 1918 ligi 1921 m. toje pačioje parapijoje altaristas. Nuo 1921 m. paskirtas Sudeikių bažnyčios klebonu (Utenos apskr.) ir toje vietoje ligi šiol tebegyvena.

Spaudos draudimo gadynėje — kun. Jaskevičius buvo uolus lietuviškos spaudos platintojas vietos gyventojų tarpe, dalydavo maldaknyges, kalendorius, laikraščius. „Aušrą“, „Apžvalgą“, „Šviesą“ per knygnešius gaudavo iš Tilžės. Be to, knygnešiams, su kuriais visada palaikydavo tamprus ryšius — teikdavo dvasinės ir medžiaginės paramos. Stengdavosi, kaip galint, padėti gyventojams ir knygnešiams, užsitraukusiems rusų valdžios rūstumą ir priespaudą. Minėtą darbą dirbdamas, pats kun. Jaskevičius neišvengė rusų valdžios persekiojimų: pas jį buvo daryta krata, užvestos kaltinamosios bylos ir galop 9 mėnesius buvo laikomas viešoje policijos priežiūroje. Tačiau dėl savo gabumo bei mokėjimo tinkamai priėti ne tik patsai išvengė stambesnių represijų, bet dar kitiems šiuo atžvilgiu nemažai pagelbėjo.

Kun. Jaskevičius daug nuopelnų turi mūsų jaunuolių švietimo atžvilgiu. Ilgą laiką klebonaudamas Pušaloto parapijoje, jis igijo didelį autoritetą vietos ir apylinkės gyventojų tarpe: jo pasiūlymas ar „paliepimas“ gyventojų buvo pildomi, lyg kariuomenėje viršininkų įsakymai. Ši savo padėtį jis panaudojo kaip priemonę jaunuolius „varyt“ mokyklosna. Jei tėvai stengdavosi atsikalbėti savo neturtu ir t. t., tai čia kun. Jaskevičius dažnai primindavo savo mokslų laiką, sakydamas: „kada tėvas mane vežė mokyklon, jis turėjo tik vieną ožką ir bulbių pūrą, tačiau mane išmokino...“ O kiek mokinių pas jį gaudavo „pašalpų“! Būdavo, bažnyčios šventoriuje pamatęs atostogų atvykusių mokinių tarpe kurį nors menkai apsivilkusį, tuojau kviečia pas save „pasišnekėti“; tos šnekos metu apdriskėliui duoda „pipirų“ už apsileidimą ir galop — penkrublinę „apsileidimui pašalinti“.

Bet štai didž. karas. 1915 m. vasarą rusai traukiasi iš Pušaloto apylinkės. Prasideda kautynės, gaisrai... žmonės, kazokų raginami, išsisomis šeimomis, net kaimais, rengiasi bėgti Rusijon. Kun. Jaskevičius juos atkalba ir sudaręs arti 1000 žmonių „toborą“ patsai visą kautynių laikotarpį praleidžia su jais apylinkės miškuose, vadovaujama tam „toborui“ ir, užėjus vokiečiams, grąžina tuos gyventojus į jų nuolatinės vietas ir tarpininkauja prie vokiečių bei ragina mažiau nukentėjusius kaimynus padėti atsistatyti daugiau nukentėjusiems. Tik tai kun. Jaskevičiaus dėka šimtai pušalotiečių išvengė tremtinių kankynės.

Vokiečių okupacijos metu kun. Jaskevičius su p. Kepčiu buvo tikriausieji vietos gyventojų užtarytojai prieš okupantus. Be to, ir šiuo laikotarpiu jis nepamiršo vaikų švietimo reikalo: jo pastangomis Pušalote ir apylinkėse įkurtos kelios pradžios mokyklos, pasirūpinta mokytojais.

1918 metų ruduo... Lietuva pradeda nepriklausomos valstybės gyvavimo kelią. Tuo pačiu laiku, grįžęs iš Rusijos, susitinku su kun. Jaskevičium Pušalote, renkant vietos valdžios komitetą ir atstovus į apskrities suvažiavimą. Mes, komitetas, didžiumoje buv. kun. Jaskevičiaus mokiniai, einame pas senį mokytoją: — Sakyk, kaip pradėti valsčių valdyti, kaip gyventojų apsaugą sutvarkyti, kaip

„apsidirbti“ su vokiečiais ir t. t.? Senis pakrapštė baltus plaukus, pagalvojo ir sako: „dirbsime; jei aš naudingas — visada su jumis; tuo tarpu — pagalvosiu...“ Ir dirbome, tvarkėmės. Jo patariamai, pasiekėme didelių darbo išdavų.

Tačiau ramus krašto tvarkymo darbas neilgai tęsėsi. Štai gandai, kad Rokišky jau bolševikai. Jie traukia į Panevėžį ir neša naujus Lietuvai pančius. Jau iš Panevėžio į Pušalotą lankosi bolševikų agitatoriai, kursto vietos gyventojus varyti lauk lietuvių administraciją, steigti revoliucinius komitetus ir t. t. Bolševikų agitatoriai randa sau sėbrų ir pušalotiečių tarpe.



Kun. Jonas Jaskevičius.

Susirūpinome ir kartu su kun. Jaskevičium tariamės: kas daryti. Bolševikų agentai pajuto, kad kun. Jaskevičius jiems negeistinas ir pavojingas — sukursto jiems prijaučiančius Pušaloto išgamas ir tie viešoje valsčiaus suėigoje reikalauja pašalinti iš komiteto kun. Jaskevičių ir pristatyti jų teismui. Tačiau komitetas, susitaręs su kun. Jaskevičium, turi griežtą nusistatymą: ginklu priešintis bolševikams... Jau turime slaptą ginkluotą partizanų organizaciją, o vietos ginkluota milicija — mūsų draugai ir mūsų žinioje.

Ginklai buvo renkami iš vietos gyventojų. Šiame darbe kun. Jaskevičius pasižymėjo dideliais gabumais, nors kiekvienu momentu jo gyvybei grėsė pavojus. Ji gyventojai labai mylėjo, laikė aukštoje pagarboje ir todėl jam pavyko gal daugiausia ginklų bei amunicijos gauti partizanų organizacijai ir pritraukti į organizaciją nemažą skaičių tinkamų jaunuolių. Jis sugebėjo „savo žmones“ taip organizuoti, kad veik nė vienas bolševikų ginklų transportas nepravažiavo pro Pušalotą, nepalikęs dalies ir partizanams.

Kada partizanai užėmė Pušalotą ir prieš bolševikus pradėjo aktyvius karo veiksmus, kun. Jaskevičius padarė mums tikrą siurprizą, įteikdamas didelį skaičių karo šautuvų ir šovinių.

Prasidėjus aktyviems veiksams prieš bolševikus, Pušaloto partizanų organizacija sudarė atskirą kuopą ir laikė ją per 15 kilometrų. Iš valdžios tuo laiku negauta nieko. Dar reikėjo patiems pasirūpinti ginklų, amunicijos, rūbų, maisto, arklių, pašaro ir kitų išteklių karo reikalams. Visa tai buvo gaunama per vietos ir apylinkės gyventojų aukojimus arba perkant iš vokiečių. Kun. Jaskevičius šiame darbe pasižymėjo ypatingu atsidavimu, veklumu ir patyrimu: jis bažnyčioje per pamokslus arba lankydamas atskirų kaimų gyventojus ragino nešti partizanams ginklų ir aukoti pinigų, maisto, pašaro ir t. t.

Kalbamuoji Lietuvos nepriklausomybės metu pušalotiečiai patys savo aukomis suformavę ir išlaikydami partizanų kuopą, be to, turėdavo patiekti maisto, pašaro ir vokiečių kuopoms bei kaimynams—partizanams, kai jie būdavo mūsų talkininkais. Tuo būdu gyventojams teko pakelti daug išlaidų ir vargo. Be to, jiems teko daug sunkių smūgių ir kitais atsitikimais: bolševikai didelėmis jėgomis įsigrūdavo į partizanų veikimo rajoną; čie jie plėsdavo ir kankindavo gyventojus, kurie palaikė partizanus. Pušalotas keletą kartų pereidavo iš partizanų į bolševikų rankas, kurie čia ir ilgesnį laiką pasilikdavo. Paskiau, kautynėse, vienas po kito žuvo 6 partizanai—pušalotiečiai; patsai Pušalotas kautynių metu bolševikų artilerijos ugnimi buvo uždegtas. Ugnis sunaikino daug trobų su visu gyventojų turtu; keletas trobų ir bažnyčia artilerijos sviediniais apdaužyta ir t. t. Aišku, kad tokie vargai ir smūgiai negalėjo neatsiliepti vietos gyventojams ir partizanams. Reikėjo ypatingų priemonių partizanų ir gyventojų dvasiai pataisyti tinkamoje aukštumoje.

Šiuo atžvilgiu kun. Jaskevičius turi ypatingų nuopelnų: kada Pušalotas buvo bolševikų rankose ir karo veiksmų zonoje, jis laisvuose nuo priešo kaimuose laikė gyventojams ir kareiviams (partizanams) pamaldas; tinkamais pamokslais, pasikalbėjimais ir savo pasiaukojimo pavyzdžiu kėlė ir stiprino gyventojų bei partizanų dvasią.

Partizanų kare kariška žvalgyba, tariant—turėjimas tikrų žinių apie priešą, yra kardinali sąlyga. Čia irgi kun. Jaskevičius turi daug nuopelnų: turėdamas daug gerų pažįstamų čia ir anapus fronto ir, be to, sugebėdamas sekimą tinkamai pastatyti—jis gaudavo ir suteikdavo partizanų vadovybei labai daug svarbių karo žvalgybos žinių.

Reikia dar priminti, kad Lietuvos nepriklausomybės karo pradžioje partizanų veikimo rajone nebuvo jokios civilės valdžios ir todėl šiuo atžvilgiu jų apimta kraštą administravo patys partizanai. Šiam reikalui Pušaloto apylinkėje civilę administraciją sudarė „partizanų ūkio—administracijos kolegija“, kuriai priklausė ir kun. Jaskevičius. Ši kolegija apėmė visas adm. valdymo funkcijas, net teisumą.

Be visų kitų darbų, kun. Jaskevičiui du kartu teko dalyvauti ir vadovauti ginkluotame susirėmime su priešu: balandžio mėn. 17 d. jis buvo partizanų maisto-pašaro-amunicijos transporto priešakyje, kai jis traukėsi iš Pušaloto, spaudžiant bolševikams. Šį transportą, esant jam kelyje, vakaro prietemoje staiga užpuolė bolševikų būrys. Tačiau kun. Jaskevičius iš transporto žmonių organizavo pasipriešinimą. Priešas buvo atremtas, transporte, atstatyta tvarka, ir jis nuvyko paskirti n vieton.

Antrą kartą balandžio pabaigoje (27. 30 d. d.) bolševikai didelėmis jėgomis puolė partizanus visu frontu ir prie Deglienu kaimo, atsidūrė mūsų užpakalyje. Ten

buvęs kun. Jaskevičius iš partizanų ūkio—gurguolės žmonių ir vokiečių kulkosvaidininkų sudarė būrį ir gerai jam žinomais takais per mišką išėjęs, staiga atidengė ugnį, ir bolševikai netvarkoje atsitraukė.

Dėl nepaprasto veiklumo, bolševikai labai nemėgo kun. Jaskevičiaus ir buvo paskyrę 25.000 rublių tam, kuris jį nužudytų arba pristatytų jiems. Partizanai ir Pušaloto apylinkės gyventojai, įvertindami visus jo nuopelnus, gerbia jį, myli ir linki, kad ilgai, ilgai dar gyventų, vykdydamas visuomet kilnius savo pasiryžimus.

Lietuvos Respublikos Prezidentas, savo aktu iš 1928. XI. 23 d., už pasižymėjimą kovuose su Lietuvos priešais, kun. Jaskevičių apdovanojo II r. 3 l. Vyties kryžiaus ordinu, kurį jo dabartinėje gyvenamoje vietoje iškilmingai įteikė buv. Vyr. Št. viršininkas gen. št. pulkininkas Plechavičius, dalyvaujant daugeliui aukštesniųjų karininkų ir apylinkės inteligentijai.

Dabar kun. Jaskevičius (jau žilas seniukas, baigia varyti septintą dešimtį metų) ramiai klebonauja gražiame Lietuvos bažnytkaimy—Sudeikiuose. Tačiau jo siela kupina kilnių pasiryžimų baigti Lietuvos atvadavimo darbą. Karius visada jis myli ir kiekvieną karį laiko nepaprastai garbingu žmogumi. Jis visada sako, kad vyras, netarnavęs kariuomenėje, — turi labai nedidelį vardą ir gali būti mažai naudingas sunkiomis tėvynei valandomis.

Nesenai man teko su juo kalbėtis: jis, kaip ir visada, gerai nusiteikęs ir optimistiškai žiūri į šviesesnę Lietuvos ateitį ir tiki, kad bus atvaduotos visos mums priklausančios žemės. Jis už apdovanojimą Vyties Kryžiaus ordinu ir kūrėjo—savanorio medaliu jaučia parodytą didelę pagarbą ir skolingas ateties darbais. Stai kaip jis sako: „Jaučiu, kad senstu. Baisu net darosi manyti, kad galiu nebesugebėti būti su jumis Vilniaus vadavimo kare. Todėl jūs daug negaišukit, nes skolingas nenoriu numirti...“

Buv. Pušaloto partizanas.

I kovą.

Žvanga ginklai, skamba plienas,

Puiki daina sutartinė...

Lietuvos kariai, kaip vienas,

Eina atvaduot sostinę.

Joja broliai į karužę:

Žengia drąsiai, tvirtais žingsniais.

Namie liko jų mergužės —

Jie išėjo gint tėvynės.

Jie išėjo pasiryžę

Gint tėvų žemele brangią.

Atvaduot savo sostinę

Linksmi drąsiai pirmyn žengia!

Ei, šalin, lenkai plėšikai

Iš brangios mūsų sostinės!

Ei, šalin, jūs apgavikai —

Vilniun traukia mūs grandinės...

Žygintas.



Keletas žodžių tiems, kurie rašo arba nori rašyti.

6.

Straipsniai.

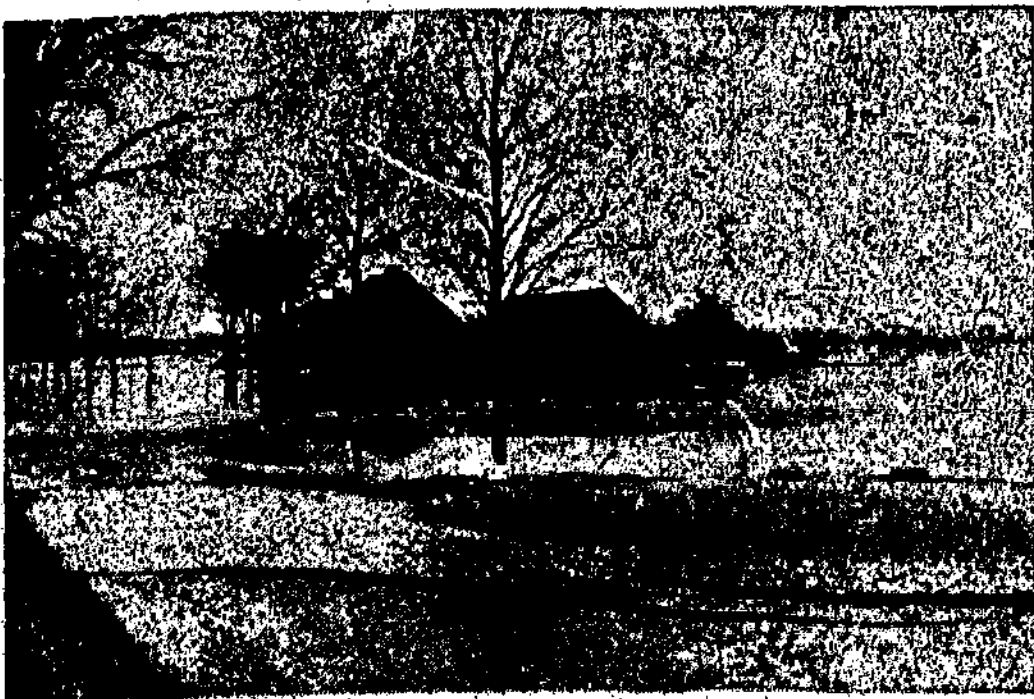
Straipsniai rašomi įvairių įvairiausiomis temomis ir todėl esti įvairiausio turinio. Straipsniu vadinamas toks rašinys, kur rimtai, atsivėlgiant į reikalą, išdėstomas koks nors faktas, turint tikslą supažindinti su juo skaitytoją arba kuo nors įtikinti. Šis skyrius kaip tik silpniausias mūsų laikraščiuose. Nors straipsnių netrūksta (žinoma, redaktorių stalčiuose) — visi mes daug rašome — bet tie straipsniai nuobodūs, be galo panašūs vienas į kitą, parašyti sunkia nesuprantama kalba, ilgais raizgytiniais sakiniais, žinios, tuose straipsniuose paaukiamos, dažniausiai pasenusios arba kartojamos.

Ir šit redaktoriui, nors stalčiai pilni, bet nėra ko dėti į laikraštį. Kodėl? — Todėl, kad daugelis tų, kurie straipsnius siunčia, ne iš gyvenimo rašo, bet iš laikraščių. Sugauna kokią temą iš kitų, jau išspausdintų straipsnių, ir linksniuoja ją įvairiais būdais. Viskas tinka, jei gerai ir vieną kartą, bet kartojant tą patį, tik skaitytojas vargsta, bunka jo įspūdingumas ir noras skaityt. Kad ir tam pačiam „Kariui“, galima būtų rasti daug įdomių temų straipsniams, jei rašantieji daugiau pasirūpintų. Bet kol kas tų naujų ir įvairesnių straipsnių tenka laukti, tarytum kometos pasirodant.

Beveik visi eina mažiausio pasipriešinimo linkme, nuolat pastebimas tvirtai įsigalėjęs temos inertumas — vis tas pat. Štai tos temos, kurios daugelį persekioja, nors jos jau spausdintos, kartotos, mažai aktualios: „Karo prievolės vengimas“, „Svetimų kalbų vartojimas“, „Kareivių ydos kortos, mergos, keiksmas, girtybė“; paskui vis tie nusaldinto, deklamuojamojo patriotizmo sukaktuvių minėjimai ir tt. Rašantysis turi būti akylus, atidžiai sekti laikraštį. Nors jis ir pamirštų apie ką buvo rašyta, tačiau skaitytojas niekad nepamirš ir nedovanos. Todėl nors ir įdomus dalykas, bet pakartotas — tuščia vieta.

Kas iš to visa seka? — Mes nemokam įvairinti temų laikraščių straipsniuose. Labai daug rašoma apie neigiamą mūsų gyvenimo pusę ir visai pamirštama teigiamoji.

Antras labai svarbus straipsnių trūkumas: rašydami mes pamirštame skaitytojo psichologiją ir interesuojamės tik savąja. Sakysim, rašot į laikraštį apie savo kareivines arba dalį, tad jums, be abejo, viskas įdomu ir svarbu. Tačiau šitą rašinį laikraštį skaitys juk daugelis — ir kitų dalių kareiviai ir civiliai. Šit dėl to ir tenka pagalvoti, ar visiems taip pat bus įdomu ir svarbu



Pavasariškas paupio sodybos vaizdelis.

tas, apie ką rašot. Todėl kiekvienas dalykėlis turi būti taip parašytas, kad jis turėtų ne tik vietinio pobūdžio, bet taip pat platesnės, bendros reikšmės ir duotų skaitytojui ką nors nauja.

Be to, rašant labai svarbu ne tik patį faktą išdėstyti, bet tiksliai apibūdinti to fakto priežastis, aplinkybes. Sakysim, jūsų dalyje susidarė teatro mėgėjų kuopelė, energingai veikia, arba daugelis sportuoja, tad maža dar apie tai parašyti, būtinai reikia nusakyti — kodėl taip yra. Daug įdomiau bus skaitytojui.

7.

Kaip pradėti kas nors rašyti.

Jeigu jūs, mano skaitytojai, rašot, tad, be abejo, žinot, kaip sunku pradėti rašyti.

Sėdi pusvalandį, sėdi kitą — ir niekas neišeina. Dažnai susierzinęs meti ir išėini, nes jokia būdu nesusgauni pradžios.

Šit jums praktiškas patarimas, kuris daugelio rašytojų išmėgintas: *pradėkit nuo vidurto, nuo tos patios vietos, kuri išėina ir kuri visiškai atėski.*

Kai parašysit vidurį, surasit ir pradžią, ir galą, arba gal tasai vidurys pasirodys tinkas pradžiai.

Be to, labai svarbu turėti savo archyve parengiamosios medžiagos — atskirus užbaigtus straipsnių gabalus, faktų užrašus, vykusius charakteringus posakius ir kitokių žinių, kurios niekad nedingsta veltui, visada susiras sau vietos jūsų straipsny.

Ir straipsniai, ir knygos visada rengiamos pamažu, renkant tam tikrą medžiagą. Jei tenka, straipsnį rašant, perskaityti kuri nors knyga, tad reikalinga iš jos daryti išrašus ne tik to straipsnio reikalui, bet pasižymėti visa, kas tik joje rasis naudinga bei įdomu. Nesunaudos dabar — pravers kitą kartą.

Knyga, kuria naudojamas rašant, geriausiai turėti namie.

Dar vienas praktiškas patarimas. Kiekvienas žmogus, kai jis pradeda ką nors rašyti, dažnai nori pamesti ir išėiti, nes rodo, kad vis tiek nieko gera nebus. Svarbiausia tuo reikalui mokėti palaukti — ištupėti.

Vienoj vietoj Gogolis (rusų rašytojas) pasakė: jei nieko neišeina, tad sėdėk ir rašyk, kad nieko neišeina, bet, svarbiausia, sėdėk ir neik nuo stalo. Jau anksčiau minėtas Gorkis ištisas valandas sėdėdavo prie stalo, kol pradėdavo rašyti. Draugai pasakoja apie jį, jog kartą, norėdamas būtinai parašyti apysaką, lepeš kitiems užrakinti jį kambary.

Geriausiai sekasi rašyti, kaip ir bendrai darbininkui dirbti, kai apgalėtas pirmasai nuovargis — inertumas. Po to kyla energija, ir randasi ūpas dirbti.

8.

Rašykite tiksliai ir paprastais sakiniais.

Geriausias patarimas ne tik pradedantiems, bet visiems rašantiems: rašykite paprastai, nesinaipliokit šalutiniuose sakiniuose, akylai sekit, kad būtinai sakiny būtų veiksnys ir tarinys, kad lengviausiai galima būtų suprasti, apie ką kalbama, ir bendrai, kuo greičiau skubėkit prie taško.

Svarbiausia — niekad nesistenkit rašyti taip, kaip rašoma laikraščiuose, nes laikraščiuose — ne tik mūsų, bet ir kitų šalių — kalba bloga, netaisyklinga, neaiški ir sunki.

Ypač reikia vengti sudėtinių sakinių, kur pasitaiko du vienos rūšies ir skaičiaus dalykai. Blogiausiai, kai vienas tų dalykų išreiškiamas įvardžiu. Tuomet nieko nesuprasi.

Štai pavyzdys daugelio tos rūšies sakinių: „Tasai didžiulis namas neturėjo gero šeimininko, kuris visiškai nusmuko“. Na, supraskit dabar, gerbiamieji, kas nusmuko — namas ar šeimininkas, ir ką čia reiškia tas įvardis — *kuris*.

O juk laikraščių straipsniuose tokių apsileidimų perdėm galima rasti.

Dar vienas svarbus dalykas: rašydami straipsnius, visada aiškinkit ir terminus, kuriais naudojate. Tas svarbu ne tik skaitytojui, bet ir pačiam rašančiam, todėl kad terminai, ypač mūsų kalboje, dar nenusistovėję, jų sąvokos nuolat keičiamos, ir dažnai jie turi keleriopos reikšmės.

Dėl tokių bendrų posakių, neišaiškintų terminų vėliau iškyla ne tik neaiškumų, bet ir nesusipratimų, kurie sunku pataisyti.

9.

Vlotoj galo.

Jeigu mano straipsnio iškeltieji čia dalykai suinteresuos didesnę skaitytojų dalį — gal kils dėl to naujų minčių — klausimų ir bus į tai atsiliepta, prašant paaiškinti, — pasistengsiu kiek galėdamas patenkinti. Bet tik atsakysiu į tuos klausimus, kurie turės bendro, o ne asmens pobūdžio.

Pažymėjimas: šį straipsnį rašydamas, iš dalies pasinaudojau *V. Sklovskio* veikalu — „Technika pisa-telskogo rėmėsla“.

Tai nedidelė, bet labai įdomi ir naudinga knygelė, kurią patarčiau įsigyti kiekvienam, norinčiam pasimokyti bet ką rašyti.

Kpt. Balčiūnas.

Sviedinėšis (ballgol).

Sis žaidimas pasirodė visai neseniai ir nepasiekė tokio išsiplėtojimo, kaip kiti žaidimai, net savo gimtinėje — Anglijoje

Žaidimas turi pirmenybės prieš futbolą tuo, kad čia lygiai su kojomis darbuojasi ir rankos įvairiose padėtyse; tuo pasiekama vispusiška žmogaus kūno mankšta. Bėgijimas bei vikrumas čia turi taipogi didelės reikšmės.

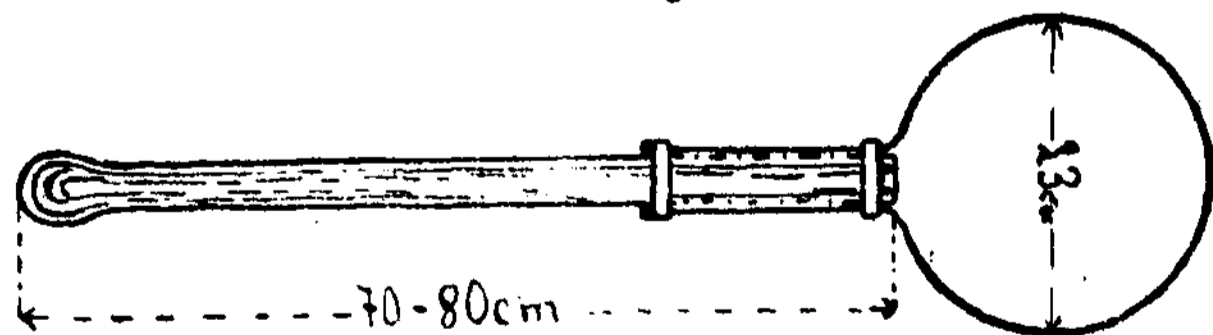
Šis žaidimas labai lengvas ir visai panašus į futbolą, tik toks skirtumas, kad futbole daugiausia darbuojasi kojos, o sviedinėšy rankos ir kojos.

Žaidimas labai lengvai pritaikomas čiuožykloje le-džingomis.

Žaidimo įrankiai: paprastas futbolo sviedinys 65—70 cm. diametro. Kilpkeinis, kuris vartojamas šiame žaidime, yra panašus į teniso raketą tiksliai ilgesne rankena. Pati kilpkeinio kilpa turi tokį plotį, kad per ją negalėtų praslinkti sviedinys. Šiuo kilpkeiniu galima nešioti, svaidyti ir mušti sviedinį.

Kilpkeinis

*Partab. Kilpa n' apvalios gelėšis 1 m. storio
Kotelis medinis 2 1/2 - 3 cm. storio.*



Žaidimo laukas. Laukas privalo būti lygus, be duobių, apaugęs žole. Lauko ilgis — 100—110 m., plotis — 65—75 m. Laukas dalomas į dvi puses. Lauko vidury užbrėžiamas ratas 5 metrų radiusu. Galinėse laukų linijose statomi vartai, kurių plotis — 7,3 mtr. ir aukštis — 2,4 mtr. Nuo vartų stulpų užbrėžiami puslankiai 5,5 metrų atstume ir jų galai sujungiami. Čia bus vartų aikštelė. Lauko kertėse užbrėžiama linija 1 metro radiusu. Iš čia duodamas kertinis metimas.

Žaidimo eiga. Kiekvienoje komandoje žaidžia 11 žaidėjų, kurie išstatomi panašiai, kaip žaidžiant futbolą, t. y. 1 vartininkas, 2 gynėjai, 3 pusiau gynėjai ir 5 puolėjai.

Burtus laimėjęs pasirenka vartus, o priešingoji pusė pradeda žaidimą. Puolėjų centrinis suduoda kilpkeiniu sviedinį į priešų pusę, kurį stengiasi priimti tos pačios komandos žaidėjas, suspėjęs perbėgti centro liniją. Išmušant sviedinį, priešas neprivalo stovėti arčiau kaip 5 metrai. Tolinis žaidimas primena futbolą, tik čia vedimas eina ne koja, bet kilpkeiniu. Vedant sviedinį, galima suduoti kilpkeiniu, o taipgi paėmus kilpon galima permesti per priešų galvas stovinčiam saviškiui. Permetant, sviedinys paimamas į kilpą ir viena ar abiem rankom metamas ten, kur ji galėtų pagauti savasis žaidėjas, arba patogiausia kryptimi. Kilpos pagalba lengvai galima sulaikyti sviedinį ore ir paskui paduoti norimon kryptin.

Visi žaidėjai, apart vartininko, neturi teisės sulaikinti ar atmušti sviedinį koja, ranka ar kuria nors kita kūno dalimi.

Vartininkas turi teisę sulaikyti sviedinį bet kokia kūno dalimi.

Žaidimo taisyklės.

1) **Žaidėjų išstatymas.** Kiekvienoj komandoj yra: 5 puolėjai, 3 pusiaugynėjai, 2 gynėjai ir 1 vartininkas.

2) **Žaidimo aikštė.** Žaidimo aikštės ilgis 100—110 mtr. ir plotis 65—75 mtr. Rubėžiai privalo būti pažymėti smėlio ruožais — linijomis.

Linijos esti šoninės ir galinės. Aikštės centre pravedamas ratas, kurio radiusas privalo būti 5 mtr. Nuo abiejų vartų stulpų prasiveda puslankis, kurio radiusas nuo vartų stulpo — 5,50 mtr.

Kertėse prasiveda 1 metro radiuso puslankis.

Vartai statomi galinių linijų vidury. Vartų plotis — 7,30 mtr., aukštis — 2,40 m. Viršuje vartai sujungiami balniuku, kurio plotis ne mažiau 12 cm.

Sviedinys. Sviedinio diameteras privalo būti 65 — 70 cm. Jo svoris neturi perviršyti 450 gr.

Kilpkeinis. Kilpkeinio rankena 70—80 cm. ilgio, o pati kilpa 23 cm. pločio. Sviedinys neturi perlipti per kilpą, bet pati kilpa privalo būti tokia, kad jos pagalba galėtume lengvai laikyti, esant reikalui išmesti sviedinį.

Žaidimo pradžia. Sušvilpus, teisėjas pasišaukia komandų kapitonus ir meta burtus. Laimėjęs burtus pasirenka aikštę, o pralaimėjęs pradeda žaidimą, mušdamas sviedinį priešų pusėn. Priešas turi stovėti nuo sviedinio atstume 5 metrų.

Sviedinio vedimas. Sviedinį galima stumti, mušti, mesti, perdavinėti tiksliai kilpkeiniu, bet ne kokia nors kū-

no dalimi. Išimti sudaro tikrai vartininkas, kolei jisai stovi vartų aikštėje. Vartininkas už vartų aikštės negali sviedinio atmušti kūno dalimi, bet tikrai kilpkeiniu. Jeigu sviedinys stipriai užsilaikė kilpkeiny, tai žaidėjas privalo jį išimti ir, padėjus sulaikymo vietoje žemėje, suduoti kilpkeiniu.

Žaidimo tikslas. Žaidimo tikslas — kuo daugiausia sykių įmušti sviedinį į priešų vartus.

Žaidimo ilgis — du sykiu po 35 minutes su persto-
gs 10 minučių. Antro žaidimo pradžioje komandos keičia-
si laukais. Žaidėjas laikomas nežaidžias tuomet, kada prieš
jį nėra dviejų priešų žaidėjų.

Sviedinys už šoninės linijos. Jeigu sviedinys per-
lėkė šoninę liniją, tai jis dedamas toje vietoje, kur perlėkė,
ir mušamas ar sviedžiamas priešingos išmušusio sviedinio
komandos žaidėju. Metamas bet kokia kryptimi. Metant,
žaidėjai privalo būti ne arčiau 5 m. 50 cm., kol įvyks iš-
mušimas ar išmetimas. Išmetantis neprivalo sviedinio pa-
liesti antrą sykį nepalietus jo kam nors iš žaidėjų; be to,
jis privalo atsistoti suglaudęs kojas, padėti sviedinį iš kai-
rės ar dešinės ir tik paskui mesti ar mušti. Metant neturi
teisės atitraukti kojų nuo žemės.

Sviedinys už galinės linijos. Jeigu sviedinys išėjo
per galinę liniją ir paskutinytis jį palietė šios pusės žaidė-

jas, tai priešingoji komanda išmuša ar išmeta sviedinį iš
kerties. Išmetant, žaidėjai privalo stovėti 5,5 metrų atstume.
Jeigu sviedinį už galinės linijos išmušė priešingos koman-
dos žaidėjas, tai sviedinys įvedamas žaidiman vartininko iš
bet kokio taško vartų aikštės.

Klaidos. Neturintis kilpkeinio žaidėjas negali maišy-
tis žaidime ir kliudyti kitiems. Draudžiamas tyčia sudavi-
vimas žaidėjams kilpkeiniu bei išmušimas kilpkeinio iš
rankų.

Baudos. Už kiekvieną taisyklės peržengimą baudžia-
ma laisvu smūgiu iš tos vietos, kur buvo nusizengta. Iš
pabaudos aikštės laisvą smūgį gali duoti tiesiog į vartus.
Už žiaurų žaidimą teisėjas gali prašalinti žaidėją visai iš
aikštės. Netyčia sviedinio sulaikymas kokia nors kūno da-
limi nebaudžiamas.

Teisėjas. Prieš žaidimą komandos išrenka teisėją,
kuris seka, kad būtų laikomasi taisyklių; jis pradeda ir
baigia žaidimą. Jo sprendimas galutinis. Teisėjui padeda
padėjėjai, kurie stovi šoninėse ir galinėse linijose. Jie nu-
rodo laiką ir vietą išmėtimo sviedinio už ribų.

Pastaba. Šiam žaidimui taikomos futbolo taisyklės.

Ė. P.

Tie, kurie prieš tėvynę eina.

Lenkai gerai žino, kad lietuvių tauta didelėmis au-
komis yra atsipirkusi savo nepriklausomybę. Jie žino,
kad tėvynės meilės jausmas mūsų tautoje yra labai didelis
ir tas jausmas daro stebūklus, suteikdamas mums stiprybės
atsispirti prieš galingesnių priešų puolimus. Skaistus ne-
priklausomos Lietuvos vaizdas visada buvo ir yra tas
akstinas, kuris gimdo galiūnus ir skatina juos dirbti tėvynės
labui, nežlūrint jokių sunkumų ir nelaimių, kurios mums
kartais tenka pergyventi.

Gerai tatai žinodami, lenkai, mūsų kariuomenės
pamokyti Širvintų ir Giedraičių kautynėse, nedrįsdavo
atvirai pulti nepriklausomąją Lietuvą su savo ginkluotomis
jėgomis. Nors, tiesa, ligi šiol jie ne vieną kartą labai
stengdavosi bent pagąsdinti mūsų tautą, grasindami ren-
giamais puolimais, kuriuos turėtų įvykdyti ties demarka-
cine linija sutelkiamos lenkų kariuomenės dalys. Bet
lietuviai nenusigąsdavo. Visos panašios lenkų pastangos
suduždavo į tvirtą lietuvių tautos valią ir pasiryžimą gy-
venti laisvoje savo valstybėje. Tą tautos valią tebevykdo
mūsų kariuomenė ir šaulių sąjunga.

Užtat lenkai mielai pasinaudojo žinomu išgama
Plečkaičiu ir jo sėbrais, kurie pasisiūlė Lietuvos priešams
judošiskai patarnauti veikiant prieš tėvynę. Nenuostabu,
kad tokių niekšų atsirado lietuvių tautoje vos keliolika.
Jūs, kaip žinome, pasmerkė visa Lietuvos visuomenė.
Mes, kariai, tuo labiau pasibiaurėjame tokiu reiškiniu,
kad atsirado lietuviškomis pavardėmis menkos moralės
asmenų, kurie išdrįsta atgręžti ginklą ne prieš visos Lie-
tuvos priešą, bet iš to priešų rankų paėmę ginklą lengva
parduota sąžine nukreipė į savo brolius — lietuvius...

Matydamas tokį darbą, kuriam sunku tikresnis vardas
parinkti, kiekvienas lietuvis gali, pasmerkdamas jį, pasa-
kyti: mūsų tėvynė Lietuva gali apseiti be
jūsų, bet jūs be tėvynės vistiek neapsei-
site! Anksčiau ar vėliau vis tikrai susilauksite iš tėvy-
nės teisingojo atpildo!

Kuo gi tie vadinamieji plečkaitininkai nusidėjo savo
kraštui?

Lenkų rūpestingai globojami ir gausingai pinigais
šelpiami jie pasistatė sau tikslą: paruošti dirvą kruvinoms
riaušėms Lietuvoje ir tuo būdu padėti lenkams visą mūsų
kraštą pagrobti. Tas lenkų siekimas seniai mums visiems
gerai yra žinomas. Šiuo atveju mums tik tenka tikrai
nusistebėti tuo, kad lenkai rimtai tiki plečkaitininkų darbo
sėkmingumu ir nesigaili toms savo pastangoms pinigų.
Mes negalime suprasti štai ko: argi jie mano, jog Lie-
tuvoje gali kas patikėti tuo, kad plečkaitininkų būrelis
lenkų pinigais ir ginklais dirba nepriklausomos Lietuvos
naudai ar gerovei?...

Gali būti, bet tokių šalininkų lenkai susiranda Lie-
tuvoje tikrai tarp tokių išgamų, kurie duodavosi jų agen-
tams paperkami ir po to veikdavo jų įsakymais.

Tatai visa daugiausia paaiškėjo šio mėnesio pra-
džioje.

Kriminalinė (slaptoji) policija, sekdamą plečkaiti-
ninkų veikimą, patyrė, kad Lietuvos socialdemokratų
partijos centro komiteto nariai dirba bendrai su plečkai-
tininkais. Iš Vilniaus buvo gabenamas plečkaitininkų
laikraštis „Pirmyn“ ir kita panaši literatūra, kurią Kaune
iš tam tikrų pasiuntinių priimdavo minėtos partijos centro
komiteto reikalų vedėjas V. Galinis. Iš centro tie spau-
diniaiėjo plačiai į provinciją.

Balandžio 2 d. kriminalinė policija gavo žinių, kad
į socialdemokratų centrą yra atgabenta daug plečkaitininkų
literatūros. Buvo padaryta krata partijos centre ir
redakcijoje. Tos literatūros buvo rasta labai daug ir be
to dar ginklų be leidimo jiems laikyti.

Dėl to Kaune, Kaišiadoryse, Biržuose, Šiauliuose ir
kitose vietose buvo padaryta kratos. Iš viso suimta
Kaune — 20 asmenų, Kaišiadoryse — 27, Utenoje — 4.

Sulaikytieji šios literatūros platintojai papasakojo
apie plečkaitininkų ir jų sėbrų veikimą. Pasirodo, kad
plečkaitininkai ypač stipriai buvo suorganizavę savo pen-
kiukes Trakų apskrity. Čia buvo suorganizuota apie
30 žmonių, iš kurių dabar 26 sulaikyti. Daugelis jų
buvo naudojami ryšiams laikyti tarp plečkaitininkų centro
komiteto Vilniuje ir socialdemokratų Kaune. Jie parodė,

kad nešiodavo iš Vilniaus plečkaitininkų literatūrą ir šifruotus pranešimus (surašytus sutartiniais ženklais) tarp Vilniaus ir Kauno.

Kratos metu vienas toks pasiuntinys buvo sulaikytas su slaptu pranešimu, kurį jam įteikė socialdemokratų centro komiteto narys ir liepė nunešti į Vilnių. Tame pranešime buvo žinios apie plečkaitininkų veikimą Lietuvoje.

Sulaikytieji pasiuntiniai pasakoja, kad gabenant plečkaitininkų spaudinius, lenkų pasienio policija jiems visa kuo padėdavo ir slaptai pervesdavo per demarkacijos liniją, iš anksto apžiūrėjusi, kur stovi Lietuvos pasienio policija. Jei tokius pasiuntinius lenkų pasienio policininkai sulaikydavo — pakakdavo tik pasakyti „An-

tokolska 54 nr.“ (plečkaitininkų centras), tai tuojau buvo paleidžiami.

Už visus padarytus žygius buvo apmokama socialdem. centro komitete, Kaune. Su pinigais ne labai šykštėtasi, nes kratos metu rasti kvitai gana stambiais sumomis.

Ištikimesniems ir apsuksesniems plečkaitininkai duodavo gabenti į Lietuvą net ginklą. Jų sėbrai (penkiukės) buvo ginkluojami ir su jų pagalba buvo rengiamasi sukelti Lietuvoje revoliucija... Ir būtų liejamas lietuvių kraujas vien tik tai tam, kad lenkai, pasinaudodami lietuvių tarpusavio karu, galėtų lengvai be karo užgrobti visą Lietuvą!

Bet, kaip ir visada, laiku susigriebta ir išvengta to pavojaus.

Savanoris.

Orlaivis ant stogo.

Paryžiaus laikraščiai praneša apie naują orlaivių katastrofą, kuri įvyko dėl nepateisinamo jauno lakūno išdykavimo. Tikrai stebuklas išgelbėjo lakūną nuo mirties.

Jaunas karo lakūnas Andre Labori, mieste Sen-Mori, darė rytinius skridimo pratimus. Buvo sekmadienis. Lakūno tėvai ties savo namais žiūrėjo į beskraidantį sūnų. Labori pradėjo daryti įvairius akrobatinio charakterio pratimus. Paskum dideliais vingiais pradėjo sukstis ties tėvų

namais. Lėktuvas visiškai arti buvo žemės, kai lakūnas persigandęs pastebėjo, kad benzino nebėra ir variklis blogai dirba.

Jau buvo benorjs leistis, tik miesto aikštėje, kaip paprastai šventadieni, be galo daug buvo žmonių, kurie vaikščiojo ir žioplino. Netrukus lakūnas nebesuvaldė mašinos, ir ji smarkiausiai krito žemyn. Viską išgelbėjo vieno aukšto namukas, kuris pasitaikė pakeliui. Orlaivio priesakis visu

smarkumu įsibėdė į namo stogą ir pralaužęs jį, įsiremė abiem sparnais. Tikrai propeleris ir užpakalinio orlaivio dalis su lakūnu, viduj besėdinciu, styrojo iš sulaužyto stogo.

Subėgę žmonės įvykio vieton pirmiausia išgelbėjo lengvai sužeistą namų savininę, kurią buvo užgriuvusios suardytos lubos.

Lakūnas irgi lengvai išsipirko: pakako didelio išgąščio ir keleto žaizdų. Netrukus į katastrofos vietą buvo pašaukti gaisrininkai ir taip pat lėktuvinių tarnautojai. Bendromis pajėgomis ištraukė aplaužytą orlaivį ir nuvežė į lėktuvines.

Vėliau į tą vietą atvyko, karo ir civilės valdžios valdininkai. Jie pareiškė užuojautą nukentėjusiai šeiminiukei ir pažadėjo atlyginti visus nuostolius. *P. D.*



Paryžiaus priemiesty krusamas lėktuvas įstrigo į namų stogą.

Apdovanoti savanoriai.

(Žiūr. „Kario“ 14 nr.).

1904) Mikalauskas Vladas, 1905) Maneikis Valerijonas (miręs), 1906) Matulaitis Petras, 1907) Mockus Stasys, 1908) Misiūnas Vincas, 1909) Masiulis Antanas, 1910) Marcinkevičius Kazys, 1911) Siravičius Antanas, 1912) Skrinckas Stasys, ats. jaun. pusk., 1913) Kinka Juozas ats. virš., 1914) Kaknevičius Viktoras, 1915) Kondrašas Pranas, 1916) Kogelis Leonas, 1917) Azaravičius Aleksandras, 1918) Ališauskas Andrius ats. jaun. pusk., 1920) Adomaitis Kazys, 1921) Alilionis Petras, 1922) Balsys Petras, 1923) Braušteris Oskaras ats. gr., 1924) Baranauskas Petras, 1925) Budinas Antanas ats. gr., 1926) Bagdonavičius Antanas, 1927) Bartninkas Alfonsas ats. virš., 1928) Besasparis Jonas, 1929) Baltušnikas Jonas

ats. jaun. pusk., 1930) Bigelis Jonas, 1931) Bridžiulaitis Jonas, 1932) Jurgelevičius Stasys ats. lin., 1933) Jačauskas Silvestras, 1934) Janavičius Karolis, 1935) Jačauskas Petras, 1936) Janulionis Juozas ats. jaun. pusk., 1937) Juknevičius Robertas, 1938) Rūta Jonas, 1939) Ramanauskas Vladas, 1940) Penikas Juozas, 1941) Purvinskis Antanas, 1942) Plungė Pranas, 1943) Panavas Anupras, 1944) Grižas Antanas, 1945) Gervė Jonas, 1946) Grigaravičius Juozas ats. gr., 1947) Gasparavičius Ignas ats. jaun. pusk., 1948) Cilėvičius Leonas, 1949) Genys Ipolitas, 1950) Grinčelis Andrius, 1951) Draugelis Petras, 1952) Daučiūnas Julius, 1953) Perevičius Antanas, 1954) Lukauskas Juozas, 1955) Povilaitis Antanas, 1956) Leonavičius Antanas, 1957) Rimkevičius Juozas, 1958) Rankelė Aleksas, 1959) Rakutis Baltrus ats. jaun. pusk., 1960) Rimkevičius Anupras, 1961) Račkauskas Stasys, 1962) Vaičekauskas Antanas



Vaišės pas Latvijos atstovą.

Balandžio 14 d. vakare Latvijos atstovas Lietuvai p. ministeris Liepinš suruošė pas save vaišes, į kurias buvo pakviesti mūsų spaudos darbuotojai ir laikraščių redaktoriai. Iš kariškos spaudos dalyvavo „Mūsų Žinyno“ red. major. Steponaitis ir „Kario“ red. kap. Balčiūnas.

Vaišėse dalyvavo ir Latvijos spaudos atstovai, kurie keletą dienų viešėjo Kaune. Tos vaišės turėjo artimesnio susipažinimo bei susiartinimo pobūdžio.

Dėl rusų kariškų ordenų. Įsakymas kariuomenei 27 nr. 4 § skelbia, kad iš buvusios Rusijos imperijos ordenų, medalių bei kitų pasižymėjimo ar garbės ženklų leidžiama nešioti tik šv. Jurgio kryžiaus ordenas bei jo medalis ir kardas. O visi kiti minėtos valstybės ordenai ar jų kaspinių juostelės bei pažymėjimo ženklai nešioti draudžiama.

Kariai, apdovanoti rusų tarnyboje aukščiau nurodytais ordenais (šv. Jurgio kryžiumi, jo medaliu bei kardu), turi paduoti prašymus su atitinkamais dokumentais į Vyriausiojo Štabo Rikiuotės Skyrių, kur ordenai bus įregistruoti ir duodami leidimai minėtiems ordenams nešioti. Prašymai apmokami 4 lt. žyminiu mokesčiu ir paduodami tikrosios tarnybos karių komandos keliu, o atsargos karių — per apskričių komendantus.

4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas. *Priesaika* Balandžio mėn. 4 d. jaunieji kareiviai atliko priesaiką. Po priesaikos, išsirikiavus aikštėje, pulko vadas sveikino jaunus eilinius ir savo kalboje pabrėžė, kad atlikę priesaiką karys, nustoja buvęs mokiniu ir laikomas tikru atsakingu kariu. Jam yra patikimas ginklas ir pareigos, bet sykiu statomi ir didesni reikalavimai. Tuos reikalavimus vykdant, duos mums stiprybę pulko simbolis -- Vyties Kryžiaus vėliava, įgyta paaukavusių gyvybę mūsų pirmtakūnų pasišventimu.

Už Respublikos Prezidentą A. Smetoną sušukta valio. Orkestras sugrojo Tautos Himną. Po to pulkas praėjo iškilmų maršu. *Virs. J. Markells.*

2 pėst. pulkas. Š. m. kovo mėn. 17 d. II bataliono salėje agronomas Strazdas laikė paskaitą apie sodus ir jų pagerinimą. Prelegentas atvaizdavo apleisto ir prižiūrėto sodų naudą. Per vieną kitą paskaitą sunku daug pasakyti, o jeigu viską labai sutraukti iš tokios didelios temos į vieną, į dvi paskaitas, tai išėitų nesuprantama mūsų kareivėliui — ūkininkui.

Būtų labai gerai, kad kitą kartą galėtumėme išgirsti apie tai, kur ir kokius vaismedžius geriausiai sodinti ir kaip reikia juos prižiūrėti.

Paskaitą buvo labai įdomi ir naudinga kiekvienam kareiviui. Daugumas, atlikę karių prievolę, bandys pasinaudoti gautomis žiniomis. *Vyturys.*

Karo Mokykla. Daug kartų teko vartyti ir skaityti įvairius „Kario“ numerius, bet mažai užtikau žinių iš Karo Mokyklos gyvenimo. Rodos, kad ten gyvenimas užmiręs, apnūdęs ir nieko neveikiama. Bet, įsigilinę į vidaus kariūnų gyvenimą, pamatysite, kad ir ten esama savotiškos egzistacijos.

Šokių vakarėlis. Balandžio 7 d. gimnastikos salėje įvyko šokių vakarėlis. Nors oro sąlygos buvo kariūnams nepalankios, bet didelė ir erdvi salė buvo pilnutėlė svečių. Visi svečiai smagiai leido laiką linksmoj kariūnų šeimoj.

Sportas. Saulei nutirpdžius sniegą, pirmiausia atsisveikino su žiemos sporto pramogomis futbolininkai. Šiomis dienomis jau yra įsigyta naujų bučių ir futbolų, o kas sena — remontuojama. Pradžiuvus aikštei, prasidės intensyvės futbolo treniruotės.

Neužmirštos ir kitos sporto pramogos: lengvoji atletika, ping-pong ir tenisas. Lengvajai atletikai treniruotis užsakyta daug naujų įrankių.

Ypatingai kariūnų mėgiamas ping-pong. Žiemos metu buvo padarytos tarp kariūnų net rungtynės Karo Mokyklos nugalėtojo vardui įgyti. Yra keletas gan gerų žaidėjų: kar. Augustas, kar. Marcinkus, kar. Bulvičius, kar. Juškauskas ir kiti.

Manoma greitai laiku suruošti ping-pong rungtynes su kitomis dalimis. *Kar. S. Danilevičius.*

4-tas artilerijos pulkas. Kovo mėn. 27 ir 28 d. buvo mokomosios komandos egzaminai. Į mokomą komandą buvo surinkta 30 mokinių, bet kol ją baigė



4 art. p. mokomosios kuopos išleistuvių vaišės.

liko tik 17. Šie mokiniai egzaminus išlaikė, ir visi pakelti į grandinio laipsnį išleistuvių vaišės buvo mokomosios komandos klasėje, kurį vašių metu buvo gražiai išpuošta. Vaišėse dalyvavo pulko vadas, grupių ir baterijų vadai ir daug karininkų.

V. p. B. Jablonskis.

Karo Policijos Mokykla. Velykos. Pirmos Velykų dienos rytas: stalai gražiai apdengti, papuošti žalumynais, apkrauti Velykų valgiais, žinoma, ir margučiais... Visi susėdę laukiam atvykstant pono komendanto. Neilgai teko laukti, nes nė nejutom, kai išgirdom komandą: „Stok! Ramiai!“ Pusryčius pradėdant ponas komendantas apibūdino šios dienos reikšmę, primindamas ir tas Velykas, kurias ne vienam mūsų tėvynės gynėjui teko švesti apkasuose. Šiandien mes švenčiame Velykas laisvoji tėvynėj, tik pirmųjų laisvės kovotojų ir darbuotojų dėka, kaip d-ro Basana-

vičiaus, V. Kudirkos ir k. Po kalbos prieš J. E. Resp. Prezidento paveikslą buvo sušukta garsus valiol.. Ir sugiedotas Tautos himnas. Po himno ponas komendantas dar pasakė: „Šiandien dar ne visi laisvi švenčiame Velykas, kiek turėtume jas švęsti, — dar sostinė Vilnius prieš rankose“... Ir prašė sudainuoti „Mes be Vilniaus nenurimsim“ ir „Į kovą, į kovą“... Paskutiniai šios dainos žodžiai: „Tada atsilsėsime, tada tik nurimsim, kai kalne Gedimino vytiš plevėsuos“ liko giliai visų širdyse...

Vakare Velykų švenčių proga buvo suruoštas šokių vakaras.
J. Ardzijauskas.

M Ū S Ų Š A U L I A I .

Kauno moksleivių šaulių vakaras. Kauno moksleivių šaulių būrys įsteigė savo dramos sekciją. Balandžio m. 14 d. 19 val. 30 min. Lietuvos Šaulių Sąjungos rūmų salėj įvyko pirmas minėtos sekcijos spektaklis. Suvaidinti vieno veiksmo veikalėliai: Čechovo „Piršlybos“ ir S. Kymantaitės — Čiurlionienės operetė „Kuprotas oželis“. Vėliau šokiai ir žaidimai. Griežė būrio stygų orkestras „Patrimpas“.

Žiūrint operų ir valstybės teatrų išlepintomis sostinės piliečio akimis ir klausant jų ausimis, žinoma, buvo matyti artistų trūkumų, bet turint galvoj, kad tai yra mėginimas dar neįgudusių tame darbe jaunuolių, tenka pripažinti, jog viskas atlikta neblogai. Kadangi scenos vaizdėliai yra iš sodžiaus gyvenimo, tai kai kurie trūkumai, ypač dainose, visai natūralu — be artistų pagerinimų.

Tenka pažymėti, kad baigiant operetę — liaudies dainelėj „Vai, kur buvai dzieduk mano“, — artistai, iškreipę kai kurios dainos žodžius, pritaikė šių dienų gyvenimui. Šis buvo vietoj ir pritiko. Pavyzdžiui, „bobutei“ klausiant, kur „dziedukas“ buvo ir ką jis ten matė. „Dziedukas“ atsaگو Vilniuj buvęs ir Plečkaitį su Želigovskiu matęs. Šitoks iškreipimas — pritaikymas duoda vaidinimui gyvumo ir gyvenimiškumo.

St. Bs.

S P O R T O K R O N I K A .

Vinča Amerikoje. Mūsų antrasis Šarkis, Lietuvos ir Baltijos bokso čempionas, ats. vyr. pusk. Juozas Vinča jau atvyko Amerikon. Jo atvykimas sutapo su garsiomis bokso rungtynėmis tarp Šarkio ir Striblingo, kučias, kaip žinom, laimėjo Šarkis. Tai jam teko prisiziūrėti, susipažinti su garsiais boksininkais; na, ir bent iš tolo „pauostyti“ dviejų galingų boksininkų kumštis. Tai buvo jo kaip ir pirma pamoka. Visi Amerikos laikraščiai pažymėjo Vinčos atvykimą, žinoma, su savotišku jų stillumi: kiek svečia, kokio ilgio rankos, kojos, ir bendrai visą Vinčos „subudavimą“. Vienas laikraštis pažymi, kad rankos yra didelės, bet galėtų būti dar ilgesnės (?), bet šiaip yra labai simpatingas vyrukas, jaunas, smarkus, aukštas ir stiprus. Baigdamas laikraštis priduria, kad iš svetur atvykusiam kumštiniui Amerikoje dabar yra daug auksinių progų pagarsėti ir pasipelnyti. Prie gerų treniruotojų stojęs mūsų Vinča galės pasivyti Šarkį ir galės duoti pirties daugeliui Amerikos kumštiniukų. Ir kas žino, gal vieną gražią dieną Amerikos spauda sieksinėmis raidėmis paskelbs bokso rungtynes tarp... Jack Šarkey — Jack Vinča...

Garsių rungtynių atgarsiai. Atėję į Lietuvą Amerikos laikraščiai plačiai aprašo nesena įvykusias bokso rungtynes tarp Šarkio ir Striblingo; kai kurias įdomesnes smulkmenas čia pakartosim.

Nuo Amerikos istorijos pradžios Florida (rungtynių vieta) nematė lietuvio kumštiniuko kumščiuojantis. Miręs žymių rungtynių rengėjas Rickardas savo laikui norėjo į pirmas kumštiniukų eiles pastatyti savo numylėtą Striblingą, todėl šios rungtynės buvo „pietų viltimi“, nes Striblingas yra kilęs iš Floridos. Bet jam tų rungtynių sulaukti nebuvo lemta. Mirdamas jis rungtynes pavedė surengti Dempsey. Dempsey ir stadiono savininkas Carey darba pradėjo liūdna širdimi, tikėdami nuo 50.000 iki 70.000 dolerių

turėti nuostolių. Jie net bandė Šarkį atkalbėti ir atsisakyti nuo anksčiau sudarytos sutarties. Tačiau Šarkio neperkalbėjo, jų tamsios perspektyvos neišsiplėdė. Rungtynės įvyko ir davė tiek pelno, kiek tikėtasi gauti nuostolių. Kumštynių eiga, dar joms tebesitęsiant, per 38 radio stotis (jų tarpe ir bažnytinės) buvo skelbiama su visomis smulkmenomis visai Š. Amerikai, Kanadai ir Meksikai. Amerikos senate buvo pertraukta senatoriaus Norrid kalba, tikslu pranešti senato prezidentui, kad Šarkis nugalėjo Striblingą. Daugelis senatorių, vietoj kalbos klausyti, išėjo iš senato salės į gretimą kambarį per radio klausyti apie kumštynių eiga.

Striblingas per savo bokso karjerą turėjo 237 rungtynes, iš kurių 114 laimėjo. Šarkis jų turėjo vos 38, iš kurių laimėjo 1).

Vėlesnės žinios praneša dar linksmesnių naujienų: New Yorko boksininkų komisija Šarkį pastatė pirmoje vietoje. Tuo dabar jau aiškiai pasakoma, kad už Šarkį geresnio kumštiniuko nėra ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje. Žinoma, tuo nereikia suprasti, kad Šarkis jau kumštiniukų čempionas: jam dar teks persikumsčiuoti su dviejų kumštynių laimėtoju. Su kuo jį suporuos, paaiškės iš šio: gegužės mėn. bus suporuoti ispanas P. Uzcudum ir airis J. Maloney; šių kumštynių laimėtojas bus suporuotas su vokiečiu M. Schmellingu, o pastarųjų laimėtojas bus skiriamas Šarkio priešui. Finalo rungtynės įvyks rugsėjo mėn. Iki rugsėjo mėn. Šarkis nebesikumsčiuos su nieku.

K A R I Š K O S Ž I N I O S .

Latvių seimo karo komisija priėmė karo prievolės įstatymo pakeitimą, kurio tarnybos laikas nuo 1931 m. rugsėjo mėn. 1 dienos sutrumpinamas **pėstininkų dalyse iki 12 mėn., o kitose iki 15 mėn.** Karo ministeriui duota teisė, reikalui esant, užlaikyti tarnyboje reikalingą kareivių skaičių 3 mėn. ilgiau, negu nustatyta.

Naujokai bus šaukiami du kartu per metus: vasario ir rugsėjo mėn.

Pastaba: Senesniu įstatymu karo tarnybos laikas buvo nustatytas 15 ir 18 mėn. Faktiškai karo tarnybos laikas per paskutinius 3 metus buvo sutrumpinamas iki 15 mėn.

Estijoje 1927. XII. 16 d. įstatymu karo tarnybos laikas nustatytas pėstininkų dalyse 12 mėn., technikos ir jūrų laivyne — 18 mėn. Įstatymas buvo nustatytas pradėti vykdyti nuo spalio mėn. 1 dienos 1928, bet tam tikrais nurodymais jos buvo pradėtos vykdyti anksčiau — 1927 metais jį priėmus.



Italų generolas Nobile, kuris pernal skrido iš Italijos į šiaurės ašigali. Jo kelionė liūdnai baigėsi. Pražudė tarp begalinų šalčių ir ledynų keletą savo palydovų; be to, žuvo ir kai kurie jo ekspediciją gelbėjusieji, jų tarpe gana žymių žmonių. Už nepasisekimus atimtas jam generolo laipsnis. Šiame vaizdely matome Nobile, sėdintį Apeninų (Italijoje) kalnų sniegotoj viršūnėj.



Šutinyš ir užkulnis.

(Meilės tragedija ant gatvės grindinio).

Jau dabar tai ne prieš karą,
Menki būna gaminiai —
Taip gerai nebepadaro,
Taip gražiai ir taip stipriai...

Taip kalbėti mėgsta žmonės, —
Kas kalbų jų supaisys...
Bet nustoja abejonės,
Kai įrodė Šutinyš...

Valdiški jo batal buvo
Remontuoti tris kartus —
Mat, jėgos jų daug pražuvo
Per šokdinius visus...

Būdavo, kai tik kur šoklai,
Ten ir trypla Šutinyš —
Vis sakydamas kitokiai,
Jog labai, labai mylis...

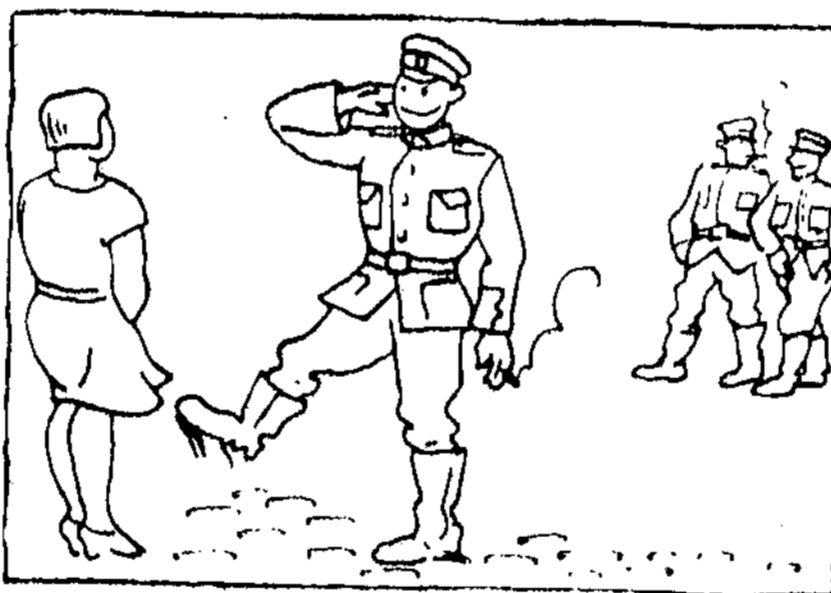
Nuo šokimo jau atkrito
Užkulniai net du kartu,
Ir dėl jo uolumo šito
Skylės edė jau batus...



Štai, vyrukas gražią dieną
Žengia mieste su kitais
Į svečius, kas sau, „pas vieną“...
Eina su gražiais jausmais.

Prieš atsiskirlant jis mato
Eina puošni jo „širdis“:
Šutinyš net šaltis krato...
Jam jau šviečia ateitis...

Kai „širdis“ prie jų priėjo,
Linksmu ūpu Šutinyš
Trenktį užkulnius norėjo,
Kaip nepaprastas karys:



Pasitaisė, atsistojo,
(Buvo gatvės grindinys),
Ir jau užkulniais kad tvojo —
Vienas „triokšt!“ ką padarys!..

Čia kiti nerimo juoku:
„Invalidas palikai!..“ —

Dar vadino jį apuoku...
Žinote, ar pulku tai!



Vietoje gražios vaikštynės
Su pamėgta Onute —
Šutinyš, kulnis nutrynęs,
Šlubas į namus bėgte!..

Kol be užkulnio šlubavo,
Širdį plėšė, lyg nagais —
Ir ramumo jis negavo,
Kad nuels „ji“ su kitais...

Leonas Vitkauskas.



„Mirties kilpos“ sukaktuvės.

Prieš penkiolika metų Kijevo (Rusijoje) aerodrome rusų lakūnas Nesterovas visai netikėtai po atsidėjusio teorinio pasiruošimo padarė pirmą kartą pasūlyje mirties kilpą su lėktuvu. Štai kaip aprašo pirmąją mirties kilpą padaręs Nesterovas: „Savo bandymą iki šiol įvykdžiau todėl, kad pradžioje neišaiškinau visų padėčių, kuriose galėjau atsidurti, o be to dar, laukiau parvežant savo naują lėktuvą, kurį galėčiau savaip sureguliuoti. Neseniai gavęs „Njuporo“ aparatą Dukso fabriko ir išskraidęs juo ne daugiau 10 val. pagaliau nutariau įvykdyti savo svajonę. Aple savo bandymą aš nieko neįspėjau, nors visi žinojo, kad aš pasirėngęs tai padaryti. Spalių mėn. 27 d., vakare, prisirišęs diržu prie sėdynės, pakilau 1000 m. aukštumon, nuo kurios buvau nutaręs planuoti. Kada paskutinį kartą pažiūrėjau į aneroidą, man atėjo į galvą, kad prie netaisyklingo pasukimo šis įrankis turės iš apsiausto kišenės iškristi, kai skrisiu aukštyn kojomis... Bet vis tiek nutariau rizikuoti. Štai beveik ir viskas kuo aš rizikuoju, t. y. 13 r. 50 k. vertės valdišku turta.

darbu. Pakreipęs lėktuvą beveik statmeniškai, pradėjau planuoti, sekdamas aukštumą, kad turėčiau atsargos ištikus nepasisekimui. Maždaug 600 m. aukštumoje pradėjau aparatą lyginti Motoras labai gerai dirbo, lėktuvas pradėjo kopti į dangų ir gulti ant nugaros. Mano kairioji ranka visą laiką buvo ant benzino laiduko (krano), kad tiksliau reguliuotą motoro veikimą. Staiga man pasirodė, kad aš labai senai senai nematau žemės, bet vos tik daugiau patraukiau už rankenos — pamatiau žemę. Vėl uždariau benzina ir, išlyginęs lėktuvą, pradėjau leistis prie angarų.

Kada pabaigiau savo kilpą ir buvau besileidžias prie angarų, man atėjo mintis, kad mano kilpos niekas nepastebėjo ir jau buvau benoris tučtuojau pakartoti ją, bet pamatęs bėgančią prie angarų miną supratau, kad mano skridimą matė“.



Žmogaus gyvenimo statistika.

Viename dideliame vokiečių mieste gyvenęs keistokas žmogus, kurs per 10 savo gyvenimo metų tiksliausiai, ligi minutės, žymėjo kiekvieną savo veiksmą ir darbą. Nesenai jis atšventęs 80 metų sukaktuves ir paskelbęs šią nepaprastą statistiką.

Ši statistika gana įdomi ir charakteringa, nes ji vaizdingai parodo, kad mes, net ir netingindami, labai mažą savo gyvenimo dalį sunaudojam vaisingam darbui. Pasirodo labai daug laiko dingsta veltui, galima sakyti, bevaisiškai.

Žmogus, išgyvenęs 80 metų, gyveno 29,220 dienų, arba 701,280 valandų, arba 42,076,800 minučių, arba 2,524.608,000 sek.

Per tą laikotarpį šiaip praėjęs laikas:

	Metai	Dien.	Val.	Min.
Miegojo	26	312	18	22
Dirbo	21	95	14	40
Susikrimtęs buvo, pyko	6	116	14	10
Valgė	5	346	5	12
Laukė, arba lūkinėjo	5	302	16	45
Įsimylėjęs buvo	4	39	8	27
Gamtos reikalus atliko	4	12	15	3
Važinėjo, keliavo	3	273	18	25
Laikraščius skaitė	3	243	7	18
Skutėsi	—	288	2	52
Pinigus mokėjo	—	140	23	19
Pasirašinėjo	—	42	14	58
Kojas avėsi	—	39	18	19
Į laikrodį žiūrėjo	—	30	9	36
Priešakines duris atidarinėjo	—	29	4	47
Vaikus baudė	—	26	14	33
Plunksną į rašalą dažė	—	21	13	36
Kaklaryšį rišo	—	18	12	6
Teatre vaidinimų žiūrėjo	—	16	6	20
Nosį valė	—	13	8	28
Cigarą degė	—	12	16	5
Ieškojo sagtukų (galionikų)	—	6	21	25
Ākinius valė	—	5	1	48
Šunį kalbino	—	2	14	20
Juokėsi	—	1	22	3

Galvosūkių 12 nr. sprendimas.

3	13	14	0
8	6	5	11
4	10	9	7
15	1	2	12

Gerai išsprendė šie asmens: I eil. A. Stakniūnas (4 p. p. 2 kuik. kp.), 2. L. E. P. K. (rvš. b. mk. kp.), 3. vyr. pusk. Šalna (2 art. p. št.), 4. vyr. pusk. Jonas Patulis (2 p. p. 3 kp.) 5. vyr. pusk. Pr. Svilpa (Karo polic. mok.), 6. vyr. pusk. P. Kežys (I gus. p. klk. esk.), 7. ats. vyr. pusk. Benas Rumša (karo kal. ir dr. kp.), 8. jaun. pusk. Pranas Kuņca (Karo pol. mok.) 9. Juozas Miķkus (9 p. p. muz. kd.), 10. Stasys Mas-kaliūnas (Ž. Šančiai), 11. A. Vasi-liauskas (A. Šančiai), 12. viš. Kai-

rys (2 art. p. 1 bat.), 13. vyr. pusk. Nūtautas (2 art. p. 1 bat.),

14. Povilas Sirgėdas (Ž. Šančiai), 15. viš. Motiejūnas (3 oro esk.), 16. Petras Žiliukas (Vepriai, Ukmergės aps.), 17. vyr. pusk. K. Vadzišius (I p. p. št.), 18. eil. J. Eidelzonas (9 p. p. 9 kp.)

Galvosūkis 13 nr.

(Vertinamas 2 tš.)

Ėjo keliu du kareiviai. Prie jų miestelį nusipirko tris gorčius obuolių ir pasidalino po lygiai. Kurį laiką paėję ir po keletą suvalgę, pamatė turi po tam tikrą skaičių obuolių. Jei pirmasis duotų vieną obuolį antram, tai abu turėtų po lygiai, o jei antrasis duotų pirmam vieną obuolį, tai pirmasis turėtų dvigubai daugiau už antrąjį.

Po kiek jie turėjo obuolių?

Naujos knygos.

Telegrafo - telefono statyba ir priežiūra. Išleido Paštų, T. ir T. Valdybos Technikos taryba. Kaunas, 1929 m. Kaina nepažymėta.

Tai storoka — 148 psl. knyga, gražiai išleista, rimta ir įdomi. Jos turinys toks: 1. Instrukcijos ir taisyklės. 2. Aplinkraščių santrauka. 3. Telegrafo—telefono linijų statymas. 4. Telegrafo—telefono linijų remontas. 5. Įtempimo ir srovės saugikliai. 6. Laidų įvedimas. 7. Žemės laidininkai. 8. Oro kabelio pakabinimas. 9. Telegrafo—telefono laidų matavimas. 10. Galvaniniai elementai. 11. Akumulatoriai. 12. Pirmoji pagalba.

„Medžiotojas“. Lietuvos taisykl. medž. ir žūklės dr-jos laikraštis 5 nr.

„Naujoji Vaidilutė“. 3-4 nr.

P. D.

Redakcijos atsakymai.

1920 m. šauliui. Šauliai savanorių medalio negauna. Kad šauliai, pasižymėję kautynėse bei kitame darbe, neliktų užmiršti, yra ruošiamas „Šaulių žvaigždė“ (ordenas). Kol kas minėta žvaigždė dar nepagaminta ir plačiau apie ją parašyti neįalime. Teko girdėti, kad ji bus dviejų rūšių — I už kautynes ir II už šiaip pasidarbavimą.

A. Nenortai. Knygutė „Lietuvos karžygys Antanas Juozapavičius kaino su persiuntimu 1 lt. 55 ct. Gavus pinigų tuojau bus išsiųsta.

Vyt. R-čiui. Nebaigtų rašinių nededame. Laukiame pa-baigos.

Kam rūpi tautos gerovė, sveikata ir kultūra, tas teskaito vienintelį Lietuvoje populiarų mokslo, sveikatos ir blaivybės žurnalą

„SARGYBA“

„SARGYBA“ nuo kovo || Priedai: Kalendorius 1 d. kainuoja tik 5 lt. || ir loterijos bilietas.

Adresas: Kaunas, Liaudies namai, „Sargybos“ administracijai.

Kaina visiems.: metams 8 lt., pusmečiui 4 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Atskiras nr. — 30 ct. Skelbimai: petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. Adresas: Kaunas. Nepriklausomybės aikštė.

Leidžia Vvr. Štaho Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius kpt. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

Šio nr. išspausdinta 2.950 egz